

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćen tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona broj: 7/10), a u vezi sa članom 12. Odluke o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije poslovanja Javne ustanove Kantonalni zavod za medicinu rada („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/12) na prijedlog Ministarstva zdravstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 159. sjednici, održanoj 10.04.2014. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Izvještaj o poslovanju Javne ustanove Kantonalni zavod za medicinu rada i sportsku medicinu za 2013. godinu.

II.

Izvještaj iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/14.

Datum, 10.04.2014. godine

Zenica

PREMIJER

Munib Husejnagić, dipl.ing.maš.

DOSTAVLJENO:

1 x Kantonalni zavod za medicinu rada Zenica,

1 x Ministarstvo zdravstva,

Zeničko-dobojskog kantona,

1 x Stručna služba Skupštine,

1 x a/a.

ANALIZA ZDRAVSTVENOG STANJA ZAPOSLENIH U ELEKTROPRIVREDI DISTRIBUCIJA NOVI TRAVNIK

ALMA TANKOVIĆ, FUADA SULJIĆ- BEGANOVIĆ, MIRJANA TALAJIĆ

KANTONALNI ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZENICA

S A Ž E T A K

CILJ: Cilj rada je procjena zdravstvenog stanja zaposlenih u u Elektoprivredi HZ HB Distribucija Novi Travnik ovisno o uvjetima rada, polnoj i starosnoj strukturi zaposlenih., te komparacija rezultate periodičnih pregleda obavljenih 2012. i 2013. godine.

ISPITANICI I METODE: Metod rada je retrospektivni, deskriptivni. Korišteni su rezultati nakon periodičnih zdravstvenih pregleda u periodu maj 2012 i maj 2013.godine

REZULTATI: Analiza polne strukture pokazuje da preovladava muška radna populacija . Prema starosnoj analizi vidi se da dominira radna populacija preko 40 godina do 60 godina (65% za 2012.god., i 59% za 2013.god.) a malo je zaposlenih do 30 godina (5,28% za 2012. i 7% za 2013.).

U obje grupe dominiraju kardiovaskularne bolesti (28,86% u 2012. i 18,4% u 2013.) kao i riziko faktori za ove bolesti (29,67% u 2012. i 21,02% u 2013.), zatim refrakcione anomalije (23,58% u 2012. i 25,47% u 2013.), te bolesti lokomotornog sistema (10,97% u 2012. i 17,83% u 2013.).

ZAKLJUČAK:

Treba podržati svaku akciju i napor u prihvatanju znanja, vještina i motivacija na održavanju zdravlja, vršiti i dalje redovni preventivni nadzor nad tom populacijom koja obavlja poslove pod posebnim uvjetima rada i izložena je posebnim rizicima i opasnostima na radu

KLJUČNE RIJEČI: Elektroprenos, posebni rizici po zdravlje i sigurnost na radu, muška radna populacija, zdravlje, prevencija.

UVOD

Bez električne energije nezamisliva je naša svakodnevica i budućnost. Teslin izum naizmjenične struje promijenio je svijet. O urednoj opskrbi potrošača električnom enegijom brinu se zaposleni u firmama elektrodistribucije - elektromonteri, električari, obračunski monter, pomoćni radnici, dispečeri, tehničko osoblje i menagment takvih firmi. Djelatnost prenosa električne energije, montaže, održavanja i ispitivanja elektroinstalacija , uređaja i postrojenja napona većeg od 250V može dovesti do oštećenja zdravlja zbog djelovanja različitih opasnosti pri radu i štetnosti koje mogu biti fizičke, hemijske, biološke te statodinamički i psihofiziološki naponi. To su radna mjesta sa posebnim uslovima rada i podliježu obaveznim periodičnim ljekarskim pregledima.

Fizikalne štetnosti proističu iz opasnosti dodira sa električnom strujom pod visokim naponom najčešće zbog pogrešnog postupka u radu ili dotrajalosti elektroinstalacija, zatim iz rada na visini, opasnosti od eksplozija i požara u trafo stanicama i drugdje, rizici pri upravljanju strojevima na mehanizovani pogon (dizalice, kranovi, kamioni), pri radu u

prinudnom položaju tijela i u različitim makroklimatskim uslovima (posebno ekstremne temperature u zimskom i ljetnom periodu, po snijegu, kiši, magli..).

Sve ove fizikalne štetnosti predstavljaju veliki riziko faktor za različite vrste povreda, ali isto tako i za razvoj bolesti vezanih uz rad, prvenstveno oštećenja koštano-zglobnog sistema.

Utjecaj elektromagnetnog polja (electo magnetic fields/EMF) na zdravlje ljudi se još uvijek ispituje, ali dokazano je da boravak u električnim poljima jakosti 3 kV/m do 20 kV/m , tj u magnetskim poljima jakosti 0,1 mT do 5 mT stvara induciranu struju u čovjeku od 100mA do 200 mA i struje pražnjenja. Ispituje se EMF kao uzrok dječije leukemije, neurodegenerativnih bolesti kao M.Alchaeirner, MS, ALS, tumora mozga, a uticaj na srčani pacemaker je već dokazan.

Kemijske štetnosti su prvenstveno vezane za rad u trafostanicama i izloženost trafo uljima koja služe kao izolaciona i rashladna sredstva, te njihovo toksi-ekološko djelovanje pri skladištenju ili odlaganju takvih materija.

Biološke štetnosti proističu iz rada na otvorenome, izloženosti krpeljima sa svojim opasnostima, virusima, posebno ujedi od pasa lutilica.

Ne treba zanemariti ni činjenicu da su uposleni u elektrodistribuciji na većini radnih mjesta izloženi uticaju stresa što je značajan riziko faktor za razvoj kardiovaskularnih i endokrinih bolesti.

CILJ RADA:

Cilj rada je procjena zdravstvenog stanja zaposlenih u Elektoprivredi HZ HB Distribucija Novi Travnik ovisno o uvjetima rada, polnoj i starosnoj strukturi zaposlenih, te komparacija rezultata periodičnih pregleda obavljenih 2012. i 2013. godine.

Iz takve analize o zdravstvenom stanju zaposlenih treba predložiti i mjere za zaštitu i unapređenje zdravlja zaposlenih i poboljšanje sigurnosti na radu.

METODE I MATERIJAL RADA

Metod rada je retrospektivni, epidemiološki i deskriptivni. Izvor podataka su zdravstveni kartoni periodičnih pregleda uposlenih u Elektoprivedi koji su se odazvali na periodični zdravstveni pregled u maju 2012. i maju 2013. god. u Kantonalnom zavodu za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica. Ovi pregledi su propisani Zakonom o zaštiti na radu čl. 27 i čl.29. 2012. godine pregledano je 246, a 2013. godine 157 zaposlenika. Izvršena je analiza po polnoj, starosnoj i kvalifikacionoj strukturi, te analiza zdravstvenog stanja prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti- X revizija, i komparacija rezultata za maj 2012. i maj 2013. godine.

REZULTATI ANALIZE

2012. godine ukupno je pregledano 246 zaposlenih, a 2013.godine 157 zaposlenih

2012. god.	246 (100%)
2013. god.	157 (100%)

Značajnija razlika u broju pregledanih u 2012. postoji zbog toga što su u maju 2012. obavljeni preventivni pregledi zaposlenih i na administrativnim poslovima, od toga je bilo 47 žena.

Analiza po polnoj strukturi

	ŽENE	MUŠKARCI	UKUPNO
2012 godine	47 (19,1%)	199 (80,9%)	246 (100%)
2013.godine	1 (0,63%)	156 (99,37%)	157 (100%)

Dominira muška radna populacija što je razumljivo obzirom na uslove i zahtjeve radnih mjesta i tradiciju („muški poslovi“), a žene su na administrativnim poslovima i u upravi.

Analiza po starosnoj strukturi

	DO 29god.	30-39god.	40-49god.	50-59god	PREKO 60 god	UKUPNO
2012.godina	13 (5,28%)	63(25,61%)	87(35,36%)	74(30,08%)	9(3,65%)	246(100%)
2013.godina	11(7,0%)	46(29,2%)	50(31,85%)	43(27,4%)	7(4,46%)	157(100%)

Iz tabele se vidi da dominira radna populacija između 40 i 60 godina, a jako malo je zaposlenih do 30 godina, što nije povoljno za prosperitet firme.

Analiza po kvalifikacionoj strukturi zaposlenih

	2012 god	2013 god
ADMINISTRACJA	99(40,24%)	36(22,9%)
IZVRŠNI POSLOVI	147(59,76%)	121(77,1%)
UKUPNO	246(100%)	157(100%)

Visok je procenat administrativnih zaposlenika pregledanih u maju 2012., jer je tada na preventivni pregled upućen i dio ženske radne populacije.

Analiza zdravstvenog stanja po Međunarodnoj klasifikaciji

ŠIFRA	2012GOD	2013 GOD
A		
B	2 (0,81%)	1 (0,63%)
C		
D	5 (2,03%)	2 (1,57%)
E00 – E11	12 (4,87%)	10 (6,36%)
E66 – E80	73 (29,67%)	33 (21,02%)
F17	13 (5,28%)	8 (5,09%)
F10,F48,F32	3 (1,22%)	1 (0,63%)
G		1 (0,63%)
H00 - H59	58 (23,58%)	40 (25,47%)
H90	8 (3,25%)	13 (8,28%)
I	71 (28,86%)	29 (18,47%)
J	8 (3,25%)	6 (3,82%)
K	15 (6,09%)	10 (6,36%)
L		2 (1,57%)
M	27 (10,97%)	28 (17,83%)
N00 – N30	26 (10,57%)	5 (3,18%)
N40 – N51	7 (2,84%)	6 (3,82%)
N60 – N99	8 (3,25%)	
S, T	8 (3,25%)	10 (6,37%)
R	2 (0,81%)	6 (3,82%)
Q	2 (0,81%)	

Nakon analize dobivenih rezultata prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti, u obje analizirane skupine (2012. i 2013. god.) dominiraju bolesti KVS (I), riziko faktori za iste (E, F17, R), oftalmološke bolesti sa najvećim udjelom refrakcionih anomalija (H00- H59), te oboljenja lokomotornog sistema.

Analiza prema ocjeni radne sposobnosti

OCJENA RADNE SPOS.	2012.		2013.	
	Muški Ženski		Muški	Ženski
SPOSOBNI	178(72,35 %)	45(18,29%)	124(78,98%)	1(0,64%)
SPOSOBNI UZ OGRANIČENJE	18(7,32%)	-	21(13,38%)	-
PRIVREMENO NESPOSOBNI	2(0,81%)	1(0,40%)	5(3,18%)	-
NESPOSOBNI	-	-	1(0,64%)	-
NEZAVRŠENI	1(0,40%)	1(0,40%)	5(3,18%)	-
UKUPNO	199(80,89 %)	47(19,10%)	156(99,36%)	1(0,64%)
	246(100%)		157(100%)	

Analizom dobivenih rezultata, najveći broj pregledanih 2012. i 2013. godine, cijenjen je kao: SPOSOBNI 2012. god. 223(90,65%), a 2013. god. 125(79,62%); SPOSOBNI UZ OGRANIČENJE (bez rada na visini) 2012. god. 18(7,32%), a 2013. god. 21(13,38%); NEZAVRŠENI 2012. god. 2(0,80%), a 2013. god. 5(3,18%), što ukazuje da i pored opširnog sadržaja pregleda, kod nekih zaposlenika se nije mogla donijeti konačna ocjena radne sposobnosti bez dopunskih nalaza te su upućeni na kontrolne i dodatne pretrage.

Rezultati

2012. god., redovnom periodičnom pregledu odazvalo se 246, a 2013. god. 157 uposlenika. Rezultati su pokazali da u ovoj djelatnosti dominira muška radna populacija (2012. god. preko 80%, a 2013. god. 99,37%).

Najveći postotak zaposlenih su u dobi od 40-60 godina (2012.g. 65,44%, a 2013. 59,25%). Jako malo je zaposlenih u dobi do 30 godina (2012. 5,28%, a 2013. 7,0%), što nije povoljno za prosperitet firme.

Prema kvalifikacionoj strukturi dominiraju radnici na izvršnim poslovima (2012.god. 59,76% a 2013.god 77,1%). Nešto veći procenat administrativnih radnika 2012. god (40,24%) u odnosu na 2013. (22,9%) je zato što je te godine na pregled upućen veći broj žena koje su uglavnom na tim radnim mjestima.

Iz analize zdravstvenog stanja prema Međunarodnoj klasifikaciji dominiraju kardio vaskularne bolesti, riziko faktori za te bolesti, zatim refrakcione anomalije i bolesti lokomotornog sistema.

2012. godine vodeći su bili riziko faktori za bolesti kardiovaskularnog sistema (29,67%), a odmah ih slijede bolesti KVS (28,86%), zatim oftalmološka oboljenja sa najvećim udjelom refrakcionih anomalija (23,58%) i potom bolesti lokomotornog sistema (10,97%).

Iz rezultata za 2013. god. vodeće su refrakcione anomalije (25,47%), a kao razlog tome može biti malo veći postotak starijih od 40 godina., zatim dolaze riziko faktori odgovorni za nastanak kardiovaskularnih bolesti (21,02%), potom same kardiovaskularne bolesti (18,47%) te bolesti lokomotornog sistema (17,83%).

Uzrok takvog morbiditeta je prvenstveno starosna struktura zaposlenih i loše životne navike. Nije evidentirana neka značajnija povezanost vodećih bolesti sa uslovima i zahtjevima rada osim eventualnog utjecaja makroklimе. Međutim, postoje zakonska ograničenja za rad u nepovoljnim makroklimatskim uslovima (popravka dalekovoda na temperaturi nižoj od -18 C i većoj od 35 C u hladu, rad pri jakoj magli ako utiče na vidljivost, jakoj rosi, kiši i snijegu koji umanjuju stepen izoliranosti, uz vjetar brzine preko 60 km/sat...). Utjecaj promjenljivih makroklimatskih uslova može se umanjiti pravilnim korištenjem ličnih sredstava zaštite na radu.

Pitanje utjecaja stresa pri radu na kardiovaskularne bolesti je isto važno ali na psihološkom pregledu nije evidentirano verbaliziranje stresnih situacija, što se može objasniti time što se radi o iskusnim, adaptiranim radnicima, dobro obučanim i organiziranim.

Ostaju kao bitan razlog takvog morbiditeta ove populacije životne navike: pušenje (u radu evidentirano kao F17 samo pušenje preko 1,5 kutije cigareta dnevno), svakodnevna konzumacija pića sa niskom koncentracijom alkohola - piva (naročito ljeti), nezdrava ishrana na terenu, nekorisćena tjelesna težina i nedovoljna fizička aktivnost van posla. Sve to je već puno puta znanstveno dokazano kao najvažniji faktori rizika za nastanak kardiovaskularnih bolesti. Iako se pri svakom pregledu pokušava djelovati savjetodavno u smislu prevencije, upravo komparacija rezultata iz 2012. i 2013. godine pokazuje da ljudi teško mijenjaju svoje navike, pa makar bile i na štetu vlastitog zdravlja.

Refrakcione anomalije isto možemo povezati sa starosnom strukturom zaposlenih, a ne sa uslovima i zahtjevima rada. Na izvještajima o obavljenim periodičnim pregledima naglašavamo potrebu korištenja korekcionih pomagala.

Bolesti lokomotornog sistema su također česte kod ove populacije, što je posljedica degenerativnih procesa koji se dešavaju na zglobovima, kičmi sa procesom starenja, ali je značajan i utjecaj uslova i zahtjeva na radnom mjestu (npr. gonartroza kod elektromontera).

Moramo spomenuti i relativno visok udio diabetes mellitusa tip II (2012. 4,87%, a 2013. 5,73%), u čijem nastanku značajan udio imaju loše životne navike.

ZAKLJUČAK

1. Prema Zakonu o zaštiti na radu (čl. 27. i čl. 29.) periodični zdravstveni pregledi zaposlenih u ovoj djelatnosti obavljaju se redovito. Sadržaj periodičnog pregleda je maksimalno proširen (pored standardne laboratorije rade se i hepatogram, lipidogram, ASTO i RF test, fibrinogen i mineralogram, EKG, rtg pluća sa očitanjem, spirometrija, pregled ORL specijaliste uz ADG i VTG – selektivno za one koji radi na visini preko 3 metra, okulistički pregled, UZV abdomena, pregled psihologa, neuropsihijatra, a za žene pregled ginekologa uz PAPA test i na kraju pregled specijaliste medicine rada). Prema procjeni spec. medicine rada na osnovu anamneze i kliničkog stanja rade se i dalje specijalističke pretrage i pregledi u KANTONALNOM ZAVODU ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZENICA (rtg dijagnostika, ultrazvučna dijagnostika štitnjače, srca, dojki i slično, pregledi interniste kardiologa i gastroenterologa).
2. I pored ovako opširnog sadržaja pregleda kod nekih zaposlenika se nije mogla donijeti ocjena radne sposobnosti bez dopunskih nalaza te su upućeni na kontrolne i dodatne pretrage.
3. Vodeće dijagnoze tj. visok postotak kardiovaskularnih bolesti i riziko faktora (lipidemija, adipositas, diabetes) zahtijeva stalni nadzor nad zdravljem, ali i stalni rad na prevenciji. Iako se na svakom periodičnom pregledu djeluje savjetodavno na promjene štetnih navika, komparativni rezultati rada (2012. i 2013.) ukazuju da su potrebne jače promotivno-preventivne akcije u saradnji sa Javnim zdravstvom u smislu edukacije o štetnim navikama i njihovom utjecaju na zdravlje kroz organizovanje predavanja, plakata sa edukativnim porukama, itd.
4. Visok procenat refrakcionih anomalija u posmatranoj grupi je posljedica starosne strukture (veliki broj zaposlenih je u dobi iznad 40 god., a mali udio je zaposlenih do 30 godina). Također treba naglasiti značaj provođenja pravilne profesionalne orijentacije i selekcije pri upisu u srednju školu za zanimanja koja zahtijevaju uredan vid.
5. Tesla je donio svjetlost i toplinu u naše domove i cijeli planet svijetli, bruji i podrahtava od njegovog djela, a često zaboravljamo ljude koji nam to direktno omogućuju svojim radom i zalaganjem. Stoga je jako važno podržati svaku akciju i napor u prihvatanju znanja, vještina i motivacije u održavanju zdravlja, posebno što većina zaposlenih u ovoj djelatnosti obavljaju radne zadatke pod posebnim uvjetima rada i što su izloženi posebnim rizicima po zdravlje i sigurnost na radu.

Litetaratura

1. Zakon o zaštiti na radu (Sl. List BIH br 22/90)
2. SUPEE-Sigurnost u primjeni električne energije - doc dr sci Vitomir Komen
3. Ekološki aspekti korištenja i odlaganja trafo ulja - ing Božena Musulin
4. Tehnologija rada pod naponom
5. EPRI /ELECTRIC POWER RESERCH INSTITUTE/ Palo Alto – EMF HEALTH ASSESMENT AND RF SAFETY
6. EMF AT HOME: THE NATIONAL RESERCH COUNCIL REPORT ON THE HEALTH EFFECT OF ELEKTRONIC AND MAGNETIC FIELDS – PATSY W. THOMLEY

JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA

JAVNA I UGOVORNA ZDRAVSTVENA USTANOVA
Bulevar kralja Tvrtka I br.4 – 72000 Zenica, poštanski fah 51

JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU
MEDICINU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Ulica Bulevar kralja Tvrtka I br. 4
72 000 Zenica

TELEFONI: POZIVNI BROJ 99 387 32
DIREKTNI 449-460; 449-471; FAX: 449-468
E-mail: kzmrbih.net.ba
PDV BROJ: 218273550003
IDENTIFIKACIJSKI BROJ: 4218273550003
POREZNI BROJ: 05004379
REG. BROJ: 2-254 KANTONALNI SUD ZENICA
TRANSAKCIJSKI RAČUNI: 134-010-0000000896
338-900-2200157696
Broj: _____/2014.
Zenica, 03.III.2014.

PREDMET: Zbrini izvještaj o obavljenim pregledima službi medicine rada za period 01.I.2013.-31.XII.2013.

R. br.	Naziv ustanove	Opšte ljekarsko uvjerenje	Ljek.uvjer.na rad.mj.sa poseb.uslovima rada	Sistematski	Periodični	Sanitarni	Vozači Amateri	Vozači Profesionalci
1.	DZ Breza	55	-	-	-	-	79	11
2.	DZ Kakanj	-	-	862	-	927	573	-
3.	DZ Maglaj	628	-	-	-	-	9	9
4.	DZ Olovo	504	17	-	-	90	130	15
5.	ZZMRISM ZENICA	712	1.444	2.319	4.435	950	1.887	239
6.	Ukupno:	1.899	1.461	3.181	4.435	1.967	2.678	274

*Napomena: Izvještaj nije cjelovit obzirom da sve ustanove ne dostavljaju podatke, kao što je navedeno u tekstualnom dijelu Izvještaja po Projektu br.3.

JU KANTONALNI ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU
MEDICINU ZE – DO KANTONA ZENICA

MB:4218273550003

POREZNI BROJ: 05004379

ŠIFRA DJELATNOSTI: 8622

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
01.01. – 31.12.2013.GODINE

Zenica , februar 2014. godine

S A D R Ž A J

U V O D	1
1. GENERALNA SLIKA ZAVODA.....	3
2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE.....	6
2.1. Opšte odredbe.....	6
2.2. Priznavanje prihoda i rashoda.....	6
2.4. Materijalna stalna sredstva.....	7
2.5. Zaliha.....	7
2.6. Gotovina i ekvivalenti	7
3. ZABILJEŠKE	8
3.1. Bilans uspjeha.....	8
3.2. Bilans stanja	9
3.3. Nekretnine,postrojenja i oprema.....	10
3.4. Zalihe.....	12
3.5. Potraživanja.....	13
3.6. Druga kratkoročna potraživanja.....	14
3.7. Promjene u kapitalu.....	14
3.8. Obaveze.....	14
3.9. Prihodi.....	17
3.10. Rashodi - Troškovi.....	20
4. GOTOVINSKI TOKOVI.....	22
5. FINANSIJSKI POKAZATELJI.....	23
5.1. Profitabilnost.....	23
5.2. Likvidnost.....	23
5.3. Solventnost.....	23
6. Obrazloženje za ostvareni gubitak.....	24

UVOD

JU Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu ZE-DO kantona (u daljem tekstu: Zavod) **obavezan je**, Prema čl. 40., 41. i 44. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 83/09), **kao srednje pravno lice** (prema kriterijima razvrstavanja iz člana 4. istog Zakona) **pripremati godišnje finansijske izvještaje i Godišnji izvještaj o poslovanju**, koji daje „objektivan prikaz poslovanja pravnog lica i njegov položaj, uključujući i opis glavnih rizika i neizvjesnosti sa kojima se suočava i mjera preduzetih na zaštiti životne sredine“ te iste podnositi ovlaštenoj instituciji.

Računovodstveni set finansijskih izvještaja koji se radi u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Kodeksom računovodstvenih načela i MRS/MSFI sadrži slijedeće komponente (računovodstvene iskaze): **bilans stanja – izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda, bilans uspjeha- izvještaj o ukupnom rezultatu za period (ili račun prihoda i rashoda), izvještaj o gotovinskim tokovima- izvještaj o tokovima gotovine, izvještaj o promjenama na kapitalu, bilješke uz finansijske izvještaje, pripremljene u skladu sa MRS 1- prezentacija finansijskih izvještaja ili MRS 34- godišnji finansijski izvještaji.**

Pored navedenih računovodstvenih iskaza, uz godišnji obračun, Zavod dostavlja i slijedeće obrasce: posebni podaci o platama i broju zaposlenih, godišnji izvještaj o investicijama za 2013. godinu i statistički aneks godišnjeg računovodstvenog izvještaja. Godišnji obračun za 2013. godinu dostavlja se poslovnici AFIP-a Zenica.

Opšti rok za sačinjavanje godišnjeg obračuna za 2013. godinu i njegovo dostavljanje nadležnim poslovniciama AFIP-a (FIP-a) najkasnije do 28.02.2014. godine. Sve računovodstvene iskaze za 2013. godinu ovjerio je samostalni računovođa, kome je ovlaštenje i dozvolu za obavljanje tih poslova izdao Zavod za računovodstvo i reviziju FBiH. Ovjera iskaza izvršena je potpisom i odgovarajućim pečatom. Uz samostalnog računovođu, finansijske izvještaje potpisao je i direktor Zavoda.

Finansijski rezultat za 2013. godinu u toku obračunskog perioda (01.01-31.12.2013. godine) utvrđen je na osnovu ostvarenih prihoda i rashoda. Zavod je ostvario prihod od 2.378.273 KM, a rashod 2.606.978 KM. Razlika između prihoda i rashoda predstavlja negativan finansijski rezultat - gubitak u iznosu od 228.705 KM.

Trošak amortizacije iznosi 257.894 KM, tako da bi poslovanje u 2013. godini bez troškova amortizacije bilo pozitivno sa dobitkom u iznosu od 29.189 KM. Napominjemo da iznos amortizacije u sebi sadrži trošak amortizacije od 80.074 KM za objekte Aneks „A“ i Aneks „B“, koji bez naknade, koristi Kantonalna bolnica Zenica. Bez navedenog troška gubitak Zavoda bio bi manji i iznosio bi 148.631 KM. (228.705 - 80.074).

Treba naglasiti da je Zavod zdrava javna ustanova koja posluje bez dubioza i problema koji bi mogli ugroziti poslovanje.

Dosadašnji oblik godišnjeg izvještaja o poslovanju po obračunu za kalendarsku 2013. godinu dopunjavamo i obaveznim sadržajem prema članu 40. stav 2. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 83/09):

1) značajni događaji nastali u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskog izvještaja

U periodu od 31.12.2013. do datuma predaje (usvajanja) finansijskih izvještaja za 2013. godinu nije bilo značajnih postbilansnih događaja u smislu MRS 10.

2) procjena očekivanog budućeg razvoja pravnog lica

U narednom kratkoročnom periodu, obzirom na realizirane aktivnosti u posljednjem kvartalu 2013. godine tj. donošenjem od strane Federalnog ministarstva zdravstva Naredbe o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u djelatnosti centra za mentalno zdravlje u zajednici, centra za fizikalnu rehabilitaciju,

specifične preventivno-promotivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima i **specifične zdravstvene zaštite sportista (Sl.novine F BiH, br.104/13)**., stvorene su pretpostavke za finansiranje specifične zdravstvene zaštite sportaša.

Time očekujemo ostvarenje većeg prihoda od ZZO ZE-DO kantona, te iz Budžeta ZE-DO kantona u narednim godinama.

Obzirom da smo tokom 2012.i 2013.godine imali značajna ulaganja u adaptaciju prostora te nabavku nove medicinske opreme, očekivati je za narasle potrebe posla uz nove izvore finansiranja i upošljavanje novog kadra, te stručno usavršavanje istog.

Kad je u pitanju srednjoročni i dugoročni period mišljenja smo, imajući u vidu globalna kretanja okruženja i naše zemlje ka evropskim integracijama, te aktivnosti koje permanentno vodimo na nabavci nove opreme, usavršavanju kadrova /specijalizacije/, da je pred nama jedan bolji period i vrijeme u kome bi Zavod mogao prerasti u Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu na federalnom nivou.

3) najvažnije aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem

Zavod je tokom 2013.godine nakon usavršavanja dva liječnika-specijalista medicine rada, te nizom drugih aktivnosti koje su započele još krajem 2012.godine /Zahtjev za licenciranje djelatnosti tehničkog servisa za obavljanje poslova zdravstvene kontrole lica profesionalno izloženih zračenju uz predocjenje niza dokaza u skladu sa zakonom/ **ostvario LICENCU za poslove zdravstvene kontrole osoba profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju u skladu sa odredbama Pravilnika o autorizaciji pravnih lica koja obavljaju zdravstvene preglede i način obavljanja zdravstvenih lica profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju/Službeni glasnik BiH broj 25/12/, a na osnovu člana 8.tačka h/Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u BiH/Sl.glasnik BiH broj 88/07.**

Dobivanjem ove licence Zavod, kao i druge zdravstvene ustanove iz našeg kantona više ne moraju svoje uposlenike upućivati na ljekarski pregled u Sarajevo/Zavod za javno zdravstvo FBiH/.

Započete su i aktivnosti na osiguranju **Certifikata za vršenje usluga za izradu stručne dokumentacije i mišljenja za radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.**

4) informacije o otkupu vlastitih dionica i udjela

U izvještajnom periodu nije bilo sticanja vlastitih dionica, odnosno udjela.

5) informacije o poslovnim segmentima pravnog lica

Zavod nema posebnih segmenata u smislu MRS14/prodaja usluga po različitim zemljopisnim područjima/.

6) korištene finansijske instrumente ako je to značajno za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnog lica

Podaci o korištenim finansijskim instrumentima koji su značajni za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja detaljno su razrađeni u tačkama 2.6,2.7,3.5.3.6.,3.8.ovog izvještaja.

7) ciljeve i politike pravnog lica u vezi sa upravljanjem finansijskim rizicima; zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je neophodna zaštita

Zavod nije izložen značajnim finansijskim rizicima jer koristi samo finansijske instrumente koji ustanovu ne dovode u rizike.

8) izloženost pravnog lica cjenovnom, kreditnom, tržišnom, valutnom riziku likvidnosti i drugim rizicima prisutnim u poslovanju pravnog lica

Podaci o korištenim finansijskim instrumentima koji su značajni za navedeno detaljno su razrađeni u tačkama 4 i 5. ovog Izvještaja.

9) preduzete mjere na zaštiti životne sredine (član 40. stav 1. Zakona)

U Zavodu se vodi računa o zbrinjavanju medicinskog otpada, te se postupa u skladu sa Pravilnikom o upravljanju medicinskim otpadom /Sl.novine Federacije BiH br.77/08/ i planiranim aktivnostima definisanim Planom upravljanja medicinskim otpadom.

Zavod ima **Program za zaštitu od zračenja** izrađen prema Pravilniku o uvjetima za promet i korištenje izvora jonizirajućeg zračenja /Sl.glasnik BiH broj 66/10 i njegovi uposlenici se pridržavaju istog.

Na osnovu istog i niza neophodnih prethodnih aktivnosti /ljekarski pregled osoba izloženih jonizirajućim zračenjima, nabavci propisane zaštitne opreme, servisiranju opreme koja stvara zračenja, te validnog ugovora sa Zavodom za javno zdravstvo Federacije BiH, Zavod je dobio **Licencu za obavljanje djelatnosti posjedovanja i korištenja izvora jonizirajućih zračenja od Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.**

1. GENERALNA SLIKA ZAVODA

1.1. Djelatnost Zavoda

Osnovna djelatnost Zavoda je djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika, te konsultativno-specijalistička i javno zdravstvena djelatnost medicine rada, a sve sa ciljem smanjenja povreda na radu kao i profesionalnih i drugih oboljenja iz rada.

Osim toga djelatnost medicine rada obuhvata zaštitu i očuvanje zdravlja radnika u sigurnoj i zdravoj radnoj okolini/član 120 i 121. Zakona o zdravstvenoj zaštiti /Sl.N.FBIH br.46/2010/.

Mjere specifične zdravstvene zaštite u skladu sa navedenim zakonom, član 36/ mora osigurati poslodavac, te Zavod po ugovorima sa istim obavlja:

- liječničke preglede radi utvrđivanja sposobnosti za rad zaposlenih;
- provođenje mjera za sprečavanje i rano otkrivanje profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom i sprečavanje povreda na radu;
- preventivne preglede zaposlenih/prethodne, periodične, kontrolne i ciljane preglede/;
- praćenje uvjeta rada i sigurnosti na radu, kao i procjene profesionalnih rizika u cilju unapređenja uvjeta rada/ mjerenje fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti u radnoj sredini, itd.

U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Sl. novine F BiH“ br.46/10) i Odlukom o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja Javne ustanove Kantonalni zavod za medicinu rada („Sl.novine Ze-do kantona“, br.11/12), krajem 2012.godine **JU Kantonalni zavod za medicinu rada Zenica proširio je djelatnost i promijenio naziv u JU Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu Zeničko-dobojskog kantona/u daljem tekstu Zavod/.**

Nakon donošenja Statuta od strane Upravnog odbora, a po dobijanju saglasnosti od osnivača, Zavod je izvršio upis u sudski registar promjena utvrđenih navedenom Odlukom.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti /Službene novine FBiH br.46/10/definisana je djelatnost sportske medicine tj.poslovi koji predstavljaju **proširenje djelatnosti Zavoda** i ogledaju se u slijedećem:

- planiranja, predlaganja i provođenja mjera za očuvanje i unapređenje zdravlja sportista i učesnika u sportskoj rekreaciji,
- provođenja preventivne zdravstvene zaštite svih registrovanih sportista-amatera kroz kontrolne, periodične i sistematske specijalističke preglede,

- specijalističke kurativne zdravstvene zaštite, liječenja i rehabilitacije oboljelih i povrijeđenih sportaša amatera.

Prema preporuci Ministarstva zdravstva, Statutom je definisano i obavljanje primarne i konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite **studentskoj populaciji Ze-do kantona**.

U članu 8. Statuta definisani su poslovi koje Zavod obavlja u skladu sa Odlukom o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik BiH“, br. 47/10), a koji obuhvata područja :

86.22 -djelatnost specijalističke medicinske prakse,

86.21- djelatnost opće medicinske prakse,

86.23 – djelatnost stomatološke prakse i

86.90 –ostale djelatnosti zdravstvene zaštite.

Pored toga, **Zavod, u duhu odredbi člana 121. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, obavlja i niz drugih poslova kao što su:** statistička istraživanja iz oblasti medicine rada, planira, predlaže i provodi mjere za očuvanje i unapređenje zdravlja radnika, ispituje i verifikuje profesionalne bolesti kao i povrede na radu, vodi registar istih, vrši edukaciju radnika za pružanje prve pomoći, obradu radnika za invalidsko – penzijsku komisiju, komisijsku kontrolu bolovanja preko 42 dana, i niz drugih.

Imajući u vidu navedenu zakonsku regulativu Zavod ostvaruje prihode na bazi stvarno izvršenih usluga iz slijedećih izvora:

1. Budžeta ZE-DO kantona za obavljanje javno-zdravstvene djelatnosti medicine rada

2. Sredstava ZZO ZE-DO kantona na osnovu realizacije slijedećih ugovora :

- Ugovor o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite po kojem Zavod pruža konsultativno – specijalističke zdravstvene usluge iz oblasti medicine rada i profesionalne patologije i toksikologije osiguranicima ZDK, te javno zdravstvene djelatnosti medicine rada,
- Ugovor o načinu ocjene radne sposobnosti uslijed privremene spriječenosti za rad,
- Ugovor o međusobnim odnosima u pružanju standardne medicinske obrade radi upućivanja na ocjenu radne sposobnosti.
- Ugovor o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite studentima u ZE-DO kantonu

3. po ugovorima sa poslodavcima/firmama/za specifičnu zdravstvenu zaštitu

4. od nakanda za pružene usluge fizičkim licima.

1. i 2. Tokom 2013. godine, a na bazi višegodišnjeg niza aktivnosti/ulaganja u opremu, prepiske, obrazlaganja i dokazivanja od strane menadžmenta Zavoda/struktura finansiranja Zavoda je korigovana-povećan je prihod od strane ZZO ZE-DO kantona, te se približila zacrtanom načinu finansiranja zdravstvenih ustanova, koji je definisan pri reorganizaciji zdravstvenih ustanova 2006. godine.

Detaljna struktura prihoda za 2013. godinu je navedena u poglavlju 3.9. Prihodi/strana 17/, dok njegovu strukturu, po osnovu prva dva navedena izvora finansiranja, prikazuje naredni tabelarni pregled:

STRUKTURA PRIHODA	OSTVARENO I-XII/2010	OSTVARENO I-XII/2011	OSTVARENO I-XII/2012	OSTVARENO I-XII/2013
1				
Prihod od KZZO ZE-DO kantona	646.624 KM	621.022 KM	803.408 KM	927.034 KM
Prihod iz Budžeta ZE-DO kantona	54.000 KM	50.760 KM	45.000 KM	20.000 KM

Kao rezultat navedenih podataka, a posebno imajući u vidu mali iznos iz Budžeta ZE-DO kantona, bez obzira na stalne izuzetne napore menadžmenta Zavoda i svih zaposlenih na povećanju prihoda iz drugih izvora, Zavod ostvaruje negativan finansijski rezultat već duži niz godina.

3. Korisnici usluga Zavoda su privatna preduzeća /Poslodavci/ sa kojima menadžment definiše ugovorne odnose, zaposlenici državnih preduzeća sa kojima Zavod permanentno zaključuje ugovore o specifičnoj zdravstvenoj zaštiti konkurisanjem na tendere javnih nabavki, te ostalo stanovništvo koje na lični zahtjev koristi pojedine vrste zdravstvenih usluga /4/.

Zavod je uz izuzetan angažman menadžmenta u toku 2013. godine obavio preventivne /periodične i sistematske/ **preglede zaposlenika niz velikih firmi**, preduzeća, te od istih ostvario 845.924 KM ili 35,57% ukupnog prihoda Zavoda. Naime, Zavod u kontinuitetu, na bazi ugovora za pružanje specifične zdravstvene zaštite, surađuje sa nizom kako privatnih tako i državnih preduzeća. Posebno naglašavamo dobru saradnju sa slijedećim firmama:

ArcelorMittal Zenica, Fuel Boss, RM-LH Zenica, Vodovod i kanalizacija, Ministarstvo za obrazovanje nauku i kulturu, Grijanje d.o.o. Zenica, ITC Zenica, Cimos TMD Casting Zenica, Termomatik d.o.o. Zenica, Termomatik-toplotehnika d.o.o. Zenica, Almy d.o.o. Zenica, Almy transport d.o.o. Alba d.o.o. Zenica, Prograd Žepče, NLB Tuzlanska banka-filijala Zenica, Geosonda Zenica, Održavanje sportskih terena, Zenel d.o.o., Pero d.o.o. Zenica, INA-Holdina, Energopetrol, Željezara Zenica i niz drugih manjih preduzeća.

Značajna je poslovna saradnja sa firmama izvan Zenice, pa i iz drugih kantona:

Natron Hayat Maglaj, Tom Uskoplje Gornji Vakuf, Cibos Ilijaš, Ahsun Ilijaš, Bogner Edelstahl Vitez, Gudelj d.o.o. Vitez PC 96, Prograd Žepče, Orman Kiseljak, FIS Vitez, Nestro petrol Busovača, Tamex Busovača i niz drugih drugi.

Na bazi ugovora potpisanih po provođenju procedure javne nabavke tokom 2013.g. obavljani su zdravstveni pregledi uposlenika slijedećih firmi:

- Federalna uprava civilne zaštite Sarajevo,
- Ministarstvo obrane BiH
- JP Elektoprivreda BiH Elektrodistribucija Zenica
- JP Elektoprivreda HZ HB Mostar
- JP Elektoprivreda BiH Termoelektrana Kakanj,
- BH Telecom DD Sarajevo, Direkcija Zenica
- Kantonalna bolnica Zenica
- JP Željeznice federacije BiH Sarajevo
- ZD Rudnici Elektoprivreda BiH d.d. Sarajevo -RMU Kakanj
- Dom i porodica Zenica.

4. U stalnom porastu je i prihod od fizičkih lica i isti je za period 01.01.- 31.12.2013. godine iznosio 472.422 KM ili 19,86% ukupno ostvarenog prihoda.

1.2. Organizaciona struktura

Organizaciona struktura rada je korigovana prema promjeni tj proširenju djelatnosti Zavoda. Zavod se danas sastoji iz šest organizacionih dijelova i to su:

1. Služba za medicinu rada i sportsku medicinu
2. Služba za opću zdravstvenu zaštitu sa blokom za intervencije, zdravstvenu zaštitu studenata i zdravstvenu zaštitu zuba i usta

3. Služba za laboratorijsku dijagnostiku
4. Konsultativno specijalistička služba medicine rada sa dijagnostikom i liječenje u odnosu na uslove i zahtjeve radnog mjesta
5. Služba za pravne, kadrovske i opšte poslove
6. Služba za ekonomsko, komercijalno i finansijsko poslovanje

1.3. Kvalifikaciona struktura zaposlenih

Na dan 31.12.2013. godine u Zavodu je zaposlen 81 radnik, a prosječan broj zaposlenih u obračunskom periodu na osnovu ukalkulisanih sati rada je 80 zaposlenika, prosječna plaća za obračunski period iznosi 1.065,24 KM, i ista je rezultat velikog zalaganja menadžmenta koji je osigurao sredstva za isplatu neto-satnice po Kolektivnom ugovoru u zdravstvu u kontinuitetu tokom cijele 2013. godine.

Stručna sprema-kvalifikacija	Broj zaposlenih	Kvalifikaciona struktura u %
VSS	30	37,04
VŠ	6	7,40
SSS	34	41,97
VK	1	1,23
NK	5	6,18
PK	5	6,18
Ukupno:	81	100,00

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ZABILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2.1. Opšte odredbe

Godišnji finansijski izvještaj Zavoda sačinjen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 83/09). Podaci u obrascima /izvještajima/ su iskazani u apsolutnim iznosima KM (bez decimala).

Cilj finansijskih izvještaja je da svi podaci sadržani u izvještaju, moraju odražavati tačno, istinito i objektivno stanje sredstava, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda, finansijskog rezultata, gotovinskih tokova Zavoda.

Aktiva Zavoda sastoji se od materijalnih sredstava, zaliha, potraživanja i gotovine.

Finansijski izvještaji su pripremljeni primjenjujući slijedeće računovodstvene politike:

2.2. Priznavanje prihoda

Prihod je bruto priliv ekonomskih koristi u određenom razdoblju, koje se ostvaruje iz redovnih aktivnosti pravne osobe, a koji dovode do povećanja vlasničkog kapitala.

Prihodi od prodaje su vrednovani po vrijednosti naknade za pružene usluge, koja je primijenjena u izvještajnom periodu.

Najznačajniji prihodi Zavoda su prihodi od operativne djelatnosti (djelatnosti koju Zavod obavlja i za koju je registrovan), a to su prihodi od pružanja specifične zdravstvene zaštite. Pored ovih prihoda Zavod ostvaruje prihod od Zavoda zdravstvenog osiguranja (konsultativno-specijalistička djelatnost medicine rada i profesionalna patologija i toksikologija, javno zdravstvena djelatnost medicine rada, obrada radnika za invalidsko – penzijsku komisiju, rad komisije za kontrolu bolovanja, zdravstvena zaštita studenata i sportaša) i prihode iz Budžeta kantona. Prihodi od zdravstvenih usluga su priznati u vrijednosti pruženih usluga. Prihodi od usluga se priznaju kada su usluge izvršene.

Iznos prihoda se utvrđuje na osnovu ugovornog odnosa sa kupcem (ugovora, faktura) i gotovinskih naplata od pacijenata – korisnika usluga, u visini naknade koja je primljena ili koja se potražuje u formi gotovine ili ekvivalenta gotovine.

2.3. Priznavanje rashoda

Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi u određenom razdoblju tokom obračunskog perioda u vidu odliva sredstava ili povećanja obaveza.

Osnovni rashodi Zavoda su rashodi od operativne djelatnosti, odnosno to su troškovi pruženih, izvršenih zdravstvenih usluga.

2.4. Materijalna stalna sredstva

Materijalna stalna sredstva su sredstva koja Zavod koristi prilikom pružanja zdravstvenih usluga ili za administrativne i ostale svrhe, i za koja se očekuje da će se koristiti više od jedne godine.

U materijalna stalna sredstva /prema MRS 16/ spadaju: zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema, alati, pogonski i uredski namještaj, transportna sredstva, postrojenja i oprema u pripremi i ostala poslovna sredstva koja zadovoljavaju navedene kriterije. Sva materijalna sredstva imaju nabavnu vrijednost, sadašnju vrijednost i amortizacioni iznos. Materijalna stalna sredstva se vode po trošku nabave umanjenom za amortizaciju i druga usklađivanja vrijednosti.

Zavod obračun amortizacije stalnih sredstva vrši sistematski i otpisuje ih primjenom godišnjih amortizacijskih stopa koje proističu iz procijenjenog vijeka trajanja stalnog sredstva, primjenom proporcionalne – linearne metode, odnosno metode jednakih godišnjih iznosa u procijenjenom vijeku trajanja.

2.5. Zaliha

Zalihe materijala/prema MRS 2/, u Zavodu su namijenjene za pružanje zdravstvenih usluga. Trošak zaliha obuhvata sve troškove nabavke. Troškovi nabavke zaliha sastoje se od fakturne cijene, uvoznih dadžbina i drugih nadoknada (osim onih koje pravno lice može povratiti od poreznih vlasti-ulazni PDV koji se može odbiti u skladu sa propisima o PDV-u), troškova prevoza, manipulativnih troškova i drugih troškova koji se mogu direktno pripisati nabavci roba materijala i usluga.

Zalihe sirovina i materijala se vrednuju po stvarnim nabavnim cijenama, a obračun troškova po FIFO metodi, po kojoj je prva ulazna cijena ujedno i prva izlazna cijena materijala. FIFO metoda pretpostavlja da se stavke zaliha koje su prve nabavljene prve i izdaju, a prema tome preostale stavke zaliha na kraju perioda su one koje su posljednje nabavljene.

Trošak sitnog alata i inventara na dan 31.12.2013.godine, knjiži se metodom 100%-tnog otpisa.

2.6. Gotovina i ekvivalenti gotovine

Gotovina i ekvivalenti gotovine obuhvataju novčana sredstva u blagajni, depozite po viđenju i kratkoročne depozite u banci.

U bilans stanja za 2013. godinu iskazana je gotovina u blagajni i depoziti po viđenju (žiro-račun kod IK banke Zenica i Unicredit banke Zenica). Na dan 31.12.2013.godine Zavod nije raspolagao sa ekvivalentima gotovine.

2.7. Potraživanja i obaveze

Pod potraživanjima i obavezama Zavoda podrazumjevaju se sadašnja potraživanja i obaveze proizašle iz prošlih događaja za čiju naplatu i plaćanja se očekuje da će se stvoriti priliv i odliv resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi.

3. ZABILJEŠKE

3.1. BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01 – 31.12. 2013. GODINE

Kto	POZICIJA	Tekuća godina 01.01. – 30.12.2013.	Prethodna godina 01.01. – 30.12.2012.
1	2	3	4
	I DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
	I. Poslovni prihodi (1+2)	2.371.938	2.340.348
61	1. Prihodi od prodaje učinaka		
	a) prihodi od prodaje učinaka povezanim pravnim licima	2.245.380	2.204.917
	2. Ostali poslovni prihodi	126.558	135.431
	II. Poslovni rashodi (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	2.606.978	2.566.036
51	1. Materijalni troškovi	218.343	192.834
52	2. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.005.343	1.974.949
520,521	a) Troškovi plaća i naknada plaća zaposl.	1.763.691	1.713.043
523,524	b) Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih	163.309	167.304
527,529	c) Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	78.343	94.602
53	3. Troškovi proizvodnih usluga	44.930	29.049
540	4. Amortizacija	257.894	253.143
55	5. Nematerijalni troškovi	80.468	116.061
	6. Gubitak od poslovnih aktivnosti (I – II)	235.040	225.688
66	A) Finansijski prihodi	6.335	7.735
661	1. Prihodi od kamata	6.335	7.735
	7. Dobit od finansijske aktivnosti (A – B)	6.335	7.735
	8. Gubitak od finansijske aktivnosti (B - A)		-
	Gubitak redovne aktivnost (6 – 7)	228.705	217.953
	Neto gubitak perioda	228.075	217.953

3.2 . BILANS STANJA NA DAN 31.12. 2013. GODINE

konto	P O Z I C I J A	IZNOS tekuće godine			IZNOS prethodne god.
		BRUTO	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	(početno stanje)
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA (SREDSTVA)				
	A. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	-	-	-	
	B. STALNA SREDSTVA (2+3)	15.550.486	7.686.846	7.863.640	7.916.436
02	2. Nekretnine postrojenja i oprema(2.1do2.4)	15.511.460	7.686.163	7.825.297	7.877.508
020	2.1. Zemljište	169.620	-	169.620	169.620
021	2.2. Građevine	12.268.790	5.787.519	6.481.271	6.480.600
022-024	2.3. Postrojenja i oprema	2.252.925	1.898.644	354.281	237.806
025	2.4. nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	820.125	-	820.125	989.482
06	3. Dugoročni finansijski plasmani				
068	Ostali dugoročni finansijski plasmani	39.026	683	38.343	38.928
	C. TEKUĆA SREDSTVA (I+ II)	628.736	-	628.736	953.859
10 do15	I. Zalihe	23.660	-		28.617
10	1. Sirovine, materijal, rez. dijelovi i sitan inventar	23.660	-		28.617
	II. Gotovina ,kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	605.076	-	605.076	925.242
20	a). Gotovina i gotovinski ekvivalenti	213.135	-	213.135	517.357
21,22,23	2. Kratkoročna potraživanja	390.843	-	390.843	406.547
211	a) Kupci u zemlji	388.120	-	388.120	404.420
23	b) druga kratkoročna potraživanja	2.723	-	2.723	2.127
27	3. Potraživanja za PDV	1.098	-	1.098	1.338
	POSLOVNA AKTIVA (B +C)	16.179.222	7.686.846	8.492.376	8.870.295
	UKUPNO AKTIVA	16.179.222	7.686.846	8.492.376	8.870.295

konto	P O Z I C I J A	IZNOS	IZNOS
		tekuće godine na datum bilansa	Prethodne godine (početno stanje)
1	2	3	4
	PASIVA		
	A) KAPITAL (I-II)		
30	I. Osnovni kapital	7.639.728	7.868.433
305	1. Državni kapital	10.836.048	10.836.048
35	II Gubitak do visine kapitala	3.196.320	2.967.615
350	1. Gubitak ranijih godina	2.967.615	2.749.662
351	2. Gubitak izvještajne godine	228.705	217.953
40	B) DUGOROČNA REZERVISANJA	613.765	657.860
	1. Dugoročna razgraničenja	613.765	657.860
	C. KRATKOROČNE OBAVEZE	238.882	344.002

42	I. Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
432	1. Dobavljači u zemlji	65.235	161.722
45	III. Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	148.156	151.939
450 do 452	1. obaveze po osnovu plaća i naknada plaća	131.770	136.695
453 do 455	2. obaveze po osnovu plaća koje se refundiraju	947	1.208
456 do 458	3. obaveze za ostala primanja zaposlenih	15.439	14.036
46	IV. Druge obaveze	22.157	26.091
47	V. Obaveze za PDV	3.334	4.250
	POSLOVNA PASIVA (A + B + C)	8.492.375	8.870.295
	UKUPNO PASIVA	8.492.375	8.870.295

3.3. STALNA SREDSTVA

POZICIJA	31.12.2013	31.12.2012
<i>Nekretnine, postrojenja i oprema</i>	7.825.297	7.877.508
<i>Dugoročni finansijski plasmani</i>	38.343	38.928
Ukupno:	7.863.640	7.916.436

3.3.1. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Pregled promjena na nekretninama, postrojenjima i opremi:

O P I S	Zemljište	Građevine	Investicije u toku	Oprema	Ukupno
1	2	3	4	5	7
Nabavna vrijednost na dan 01.01.2013.god	169.620	12.268.790	820.125	2.077.641	15.336.176
Povećanja	-	-	-	187.384	187.384
Smanjenja (otpis)				-12.100	-12.100
na dan 31.12.2013	169.620	12.268.790	820.125	2.252.925	15.511.460
Ispravka vrijednosti na dan 01.01.2013.god.	-	5.600.534	-	1.827.735	7.427.269
Trošak amortizacije na dan 31.12.2013.god.	-	186.985	-	70.909	257.894
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2012.god.	169.620	6.480.600	989.482	237.806	7.877.508
na dan 31.12.2013.godine	169.620	6.481.271	820.125	354.281	7.825.297

Povećanje nabavne vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 187.384,64 KM odnosi se na :

- nabavka stalnih sredstava u iznosu od 187.384,64 KM / od čega smo uložili vlastitih sredstva u iznosu od 7.819,81 KM , a 179.564,83 KM su uložena sredstva od dobivenih donacija/.

Nabavka opreme je prikazana u narednoj tabeli:

Red. br.	NAZIV OPREME	Vrijednost u KM
1.	EKG –dvanestokanalni sa displejom CARDIO M+	6.113,98
2.	CARDIOMERA HOLTER APARAT za 24-satno snimanje EKG sa PC	5.131,17
3.	ABPM 05 HOLTER PRITISKa – 24 satno mjerenje pritiska	3.074,13
4.	DEFIBRILATOR -sa monitorom	7.988,18
5.	PULT	1.919,69
6.	STOL	1.285,65
7.	SPEKTROFOTOMETAR	11.016,60
8.	MEDIO STYM – aparat za neuro mišićnu stimulaciju	3.199,84
9.	MEDIO DYN-aparat za terapiju niskofrekventnim dijadinamskim strujama	3.199,84
10.	MEDIO SONO 2 ECO-aparat za fizikalnu terapiju sa UZV valovima	2.628,44
11.	MEDIO MULTISIONO-aparat za komb.frekventne elekto.terap. i UZV	8.315,01
12.	MEDIO CRVO-aparat za kiroterapiju	11.502,28
13.	MEDIO LASER COMBI SA LASERSKOM SONDOM	4.935,75
14.	MAGNETNOPULSAR SA SOLENOIDOM I LEŽAJEM	11.502,28
15.	BICIKL ZA TRIMKABINET	892,70
16.	ULTRAZVUČNA SONDA ZA APARAT MEDIO SONO	571,40
17.	UREĐAJ ZA SVJETLOSNU TERAPIJU SA POSTOLJEM	2.475,30
18.	PNEUMATSKI LEŽAJ ZA MASAŽU I VJEŽBE	2.393,02
19.	STOLICA ZA TERAPEUTA SA NASLONOM (	260,56
20.	POKRETNi STOLIĆ ZA APARATE	882,24
21.	PROFESIONALNA POKRETNa STOLICA S NASLONOM	260,56
22.	STOLOCA ZA PACIJENTA S NASLONOM	1.142,80
23.	ORMARI	3.096,99
24.	STOLIĆ SA TOČKIĆIMA	239,99
25.	MIKROCENTRIFUGA I VERTIKALNA MJESALICA	3.999,80
26.	KOLPOSKOP	7.428,20
27.	FOTOPLETIZMOGRAf	7.645,33
28.	STOLICE	1.642,20
29.	ORMAR	434,26
30.	PODOSKOP GIMA	1.775,84
31.	ORMARI	914,21
32.	STOLICE	732,56
33.	DENZITOMETAR SONOST	13.712,34
34.	POLIČARI	1.451,36
35.	RTG KASETE	1.234,22
36.	BICIKL ERGOMETAR	13.381,50
37.	UZV APARAT	31.939,80
38.	RTG KASETE	617,11
39.	UPS APC BR 900GI	478,83
40.	VAGA SA VISINOMJEROM	512,20
41.	SPIROMETAR SMP-300 dodatak za EKG Cardio M Plus	1.657,00
42.	KASETNE Geu+PC-G	1.234,22
43.	HLADNJAK	340,89
44.	KANCELARIJSKE STOLICE	278,37
45.	KANCELARIJSKA STOLICA	122,09
46.	APLICATOR BIG I SMALL SOLENOID 60 i 30 cm	1.823,91
	UKUPNO:	187.384,64

- Smanjenje nabavne vrijednosti stalnih sredstava u iznosu od 12.100 KM odnosi se na umanjenje nabavne vrijednosti sredstava po osnovu rashodovanja otpisanih stalnih sredstava po Odluci UO 511/2014 od 29.01.2014. godine.
- Povećanje ispravke vrijednosti u iznosu od 257.894 KM odnosi se na obračunatu amortizaciju u 2013.godini.
- Smanjenje vrijednosti ispravke vrijednosti stalnih sredstava u iznosu od 12.100 KM odnosi se na umanjenje ispravke vrijednosti sredstava-opreme po osnovu rashodovanja otpisanih stalnih sredstava po Odluci UO 511/1 od 29.01.2014. godine.
- Prema Izvještaju o popisu komisije za popis nekretnina, postrojenja i opreme Zavoda, po izvršenom popisu nije bilo odstupanja knjigovodstvenog stanja u odnosu na stvarno stanje.

Struktura materijalne imovine iskazane po neto knjigovodstvenoj vrijednosti na dan 31.12. 2013. godine je slijedeća:

Opis	Iznos KM	%
Zemljište	169.620	2,16
Građevinski objekti	6.481.272	82,42
Investicije u toku	820.125	10,43
Oprema	392.623	4,99
UKUPNO :	7.863.640	100,00

3.4. ZALIHE

OPIS	Stanje 01.01.2013.g.	Nabavka u 2013.g.	Potrošnja u 2013.g.	Stanje 31.12/13	stanje %
A) MATERIJAL					
Lijekovi i sanitetski materijal	1.769	6.238	6.513	1.494	6,31
Hemikalije i laboratorijski materijal	462	29.466	29.105	823	3,48
Reagensi za HITACI	0,00	12.685	12.685	0,00	0,00
Otopine za VIDAS	0,00	54.792	54.792	0,00	0,00
Otopine za COUTER	0,00	3.615	3.615	0,00	0,00
Materijal za toksikologiju i higijenu rada	0,00	4.177	4.108	69	0,29
Stomatološki materijal	7.316	2.139	2.139	7.316	30,92
RTG materijal	2.344	15.399	16.593	1.150	4,86
Kancelarijski materijal	4.092	9.948	10.722	3.318	14,02
Kancelarijski materijal-štampani	2.745	6.598	7.901	1.442	6,09
Kancelarijski materijal-IK-a obrasci	0,00	3.077	3.077	0,00	0,00
Čistači materijal	627	4.165	3.914	878	3,71
Tehnički materijal	1.467	1.193	1.344	1.316	5,56
Tekstilni materijal	1.074	1.160	1.698	536	2,27
Ostali materijal	1.606	6.856	7.675	787	3,34
Ostali rezer.dijelovi	1.029	2.455	2.406	1.078	4,56
UKUPNO MATERIJAL	24.531	163.963	168.287	20.207	85,41
B) SITAN ALAT I INVENTAR					
Sitan alat i inv. na zalihi	4.086	2.422	3.055	3.453	14,59
UKUPNO (A+B)	28.617	166.385	171.342	23.660	100,00

Nabavku materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara Zavod vrši prema iskazanim potrebama po postupku propisanom Zakonom o javnim nabavkama. Vrijednost sitnog inventara na zalihi iznosi 3.453 KM, a vrijednost sitnog inventara u upotrebi iznosi 3.055 KM.

Ispravka vrijednosti sitnog inventara u upotrebi iznosi 3.055 KM /knjiži se metodom 100%-tnog otpisa ili jednokratnog otpisa, pri čemu se troškovi za otpis terete odmah pri stavljanju alata i sitnog inventara u upotrebu.

Napominjemo da na zalihi stomatološkog/protetičkog/ materijala najveću stavku predstavlja auropal/poluplemeniti metal/koji je nabavljen u većoj količini ranije, a koristi se postupno u malim količinama.

Prema Izvještaju o popisu Komisije za popis sirovina i materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara Zavoda nije bilo odstupanja knjigovodstvenog stanja u odnosu na stvarno stanje.

3.5. POTRAŽIVANJA

Potraživanja od prodaje sa stanjem na dan 31.12.2013.godine odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji i iznose 388.120 KM.

POZICIJA	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja od kupaca u zemlji	388.120	404.420
UKUPNO :	388.120	404.420

Potraživanja od kupaca na dan 31.12.2013. godine iznose 388.120 KM, što je za 16.300 KM manje nego na dan 31.12.2012.godine, a rezultat je strože politike naplate i odobravanja odgođenog plaćanja.

Najznačajnija potraživanja od kupaca u zemlji (sa stanjem iznad 1.000 KM) na dan 31.12.2013.godine, odnose se na slijedeće kupce:

KUPCI U ZEMLJI	IZNOS DUGA	%
ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENICA	63.257	16,30
ARCELORMITTAL ZENICA	57.356	14,78
MINISTARSTVO FINANSIJA (ŠKOLE)	52.050	13,41
MINISTARSTVO ODBRANE SARAJEVO	43.560	11,22
METALNO d.o.o. ZENICA	31.716	8,17
TERMoeLEKTRANA KAKANJ	23.265	5,99
MINISTARSTVO FINANSIJA ZE-DO KANTONA	18.542	4,78
ŽELJEZNICE FEDERACIJE BiH	6.620	1,71
CIMOS TMD CASTING ZENICA	4.312	1,11
TERMOMATIK ZENICA.	4.275	1,10
PRIVATNA POLIKLINIKA EHO KISELJAK	3.991	1,03
FUEL BOSS ZENICA	3.582	0,92
JU KANTONALNA BOLNICA	2.626	0,68
ŽELJEZARA ZENICA	2.609	0,67
GRIJANJE ZENICA	1.647	0,42
GUDELJ DOO VITEZ PC 96	1.540	0,40
PZU MEDICOM ZENICA	1.267	0,33
ALMY ZENICA	1.266	0,33
ENERGOPETROL DOO SARAJEVO	1.223	0,32
JP PARKING SERVIS ZENICA	1.170	0,30
RK ČELIK ZENICA	1.125	0,29
PREVENT VISOKO	1.039	0,27
Ostali kupci	20.735	5,34
Sumnjiva i sporna potraživanja	39.347	10,13
UKUPNO :	388.120	100,00

Zavod vrši procjenu naplativosti potraživanja od kupaca i u cilju naplate istih vrši usaglašenje potraživanja dostavljanjem izvještaja dužniku sa spiskom neplaćenih računa – obrazac izvod otvorenih stavki.

Napominjemo da sva navedena potraživanja nisu dospjela, što znači da kupci nisu u docnji u svim nabrojanim stavkama obzirom da ugovoreni rok plaćanja oscilira od 30-90 dana.

Sumnjiva i sporna potraživanja procjenjujemo naplatiti jednim dijelom obzirom da su riješena u sudskom postupku, dok ćemo drugi dio, za koji cijenimo da nećemo ostvariti naplatu, otpisati u 2014. godini, što smo predvidjeli Planom poslovanja za 2014. godinu.

3.6. DRUGA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (UNAPRIJED PLAĆENI TROŠKOVI)

Druga kratkoročna potraživanja na dan 31.12.2013. godine iznose 3.821 KM i veća su u odnosu na iskazano stanje na dan 31.12.2012. godine za 356 KM.

P O Z I C I J A	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja od države i drugih institucija	2.723	2.127
Ulazni PDV na koji je stečeno pravo odbitka po obračunu	1.098	1.338
U K U P N O :	3.821	3.465

Kratkoročna potraživanja odnose se na:

- potraživanja od države i drugih institucija u iznosu od 2.723 KM su potraživanja za: refundaciju bolovanja preko 42 dana
- potraživanja za ulazni PDV na koji nije stečeno pravo odbitka u iznosu od 1.338 KM (po računima nakon podnošenja PDV prijave).

3.7. PROMJENE U KAPITALU

Vrsta promjene u kapitalu	Osnovni kapital	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2011. godine	10.836.048	-2.749.662	8.086.386
Neto gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha		-217.953	-217.953
Stanje na dan 31.12.2012. godine	10.836.048	-2.967.615	7.868.433
Neto gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha		-228.705	-228.705
Stanje na dan 31.12.2013. godine	10.836.048	-3.196.320	7.639.728

Ukupni (neto) kapital Zavoda na dan 31.12.2013. godine iznosi 7.639.728 KM, a manji je od prethodnog stanja za obračunati i evidentirani gubitak 2013. godine po bilansu uspjeha u iznosu od 228.705 KM.

U strukturi ukupnog kapitala sadržan je iznos upisanog i uplaćenog osnovnog kapitala u iznosu od 10.836.048 KM, a razlika u iznosu od 3.196.320 KM odnosi se na akumulirane (neraspoređene) gubitke, evidentirane po prethodnim i tekućem obračunu.

3.8. OBAVEZE

3.8.1. DUGORČNE OBAVEZE

Dugoročne obaveze odnose se na dugoročne finansijske obaveze i dugoročna razgraničenja i rezervisanja. Na dan 31.12.2013. godine iznose 613.765 KM i manje su u odnosu na iskazano stanje na dan 31.12.2012. godine za 44.095 KM.

Red. br.	Naziv konta	Konto	31.12.2013.	31.12.2012.
1.	Unaprijed naplaćeni i odloženi prihodi	407	613.765	657.860
	U K U P N O :		613.765	657.860

- Dugoročna razgraničenja u iznosu od 613.765 KM odnose se na unaprijed naplaćene i druge odložene prihode koji se evidentiraju dugoročno kao odloženi prihodi po osnovu primljenih donacija.
- Evidentiranje poslovnih promjena u okviru ovog konta usko je vezano za primjenu dva standarda:
 - MRS 18 - Prihodi
 - MRS 20 – Računovodstvo za državne potpore.

Pored navedena dva standarda, evidentiranje naplaćenih i drugih odloženih prihoda vezano je i za primjenu principa priznavanja troškova rashoda i prihoda, kao i principa sučeljavanja prihoda i rashoda u jednom obračunskom periodu tj. iznos donacije se oduzima pri izračunavanju troškova za izvršene usluge i knjigovodstvene vrijednosti imovine. Donacija se priznaje u dobit ili gubitak prilikom nastanka troška i tokom vijeka upotrebe imovine koja se amortizuje kao smanjenje troškova amortizacije i po godišnjem obračunu za 2013. godinu umanjena je za iznos 83.931 KM, gdje je za priznavanje troškova vezano za adaptaciju dijela poslovnog objekta Zavoda u cilju otvaranja ambulate za studente i sportaše oprihodovan iznos od 20.268 KM, a iznos od 63.663 KM odnosi se na smanjenje troškova po osnovu obračunate amortizacije za sredstva nabavljena iz donacija po godišnjem obračunu za 2013. godinu. Isti iznos iskazan je na prihodima od donacija.

3.8.2 OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2013. godine iznose 65.235 i manja su u odnosu na iskazano stanje na dan 31.12.2012. godine za 96.487 KM.

POZICIJA	31.12.2013.	31.12.2012.
Dobavljači u zemlji	65.235	161.722
UKUPNO:	65.235	161.722

Najznačajnije obaveze prema dobavljačima u zemlji (sa stanjem iznad 1.000 KM) na dan 31.12.2013.godine, odnose se na slijedeće dobavljače:

NAZIV DOBAVLJAČA	IZNOS
SARAJEVOFARM SARAJEVO	14.414
ARCELOR MITTAL ZENICA	6.538
ŽELJEZARA ZENICA	6.299
BOSNAMEC SARAJEVO	4.860
BERG SARAJEVO	4.177
ENA d.o.o.SARAJEVO	3.543
BISSTOURS ZENICA	3.284
LAB UNICA SARAJEVO	2.300
ELEKTRODISTRIBUCIJA ZENICA	2.221
EXCLUSIVE ZENICA	1.858
SONO MEDICAL SARAJEVO	1.856
MELIGRAFFPRINT ZENICA	1.807
ORCONS ZENICA	1.150
SARAJEVO OSIGURANJE SARAJEVO	1.118
MULTITEH INŽENJERING	1.045
Ostali dobavljači u zemlji	8.765
UKUPNO:	65.235

3.8.3. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

- Tekuće obaveze - dio dugoročnih finansijskih obaveza koje dospijevaju u tekućem periodu

Red. br.	NAZIV KONTA	KONTO	31.12.2013.
I	Obaveze iz poslovanja		65.235
	1. Obaveze prema dobavljačima	432	65.235
II	Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih		148.156
	1. obaveze za neto plaće i naknade	450	69.326
	2. obaveze za poreze i posebne dadžbine na plaće i naknade plaća	451	6.799
	3. obaveze za doprinose po osnovu plaća i naknada plaće	452	55.645
	4. obaveze po osnovu naknada plaća koje se refundiraju	453	947
	5. obaveze za topli obrok zaposlenih	4561	12.248
	6. obaveze za otpremninu	4565	2.535
	7. obaveze za naknadu troškova prevoza zaposlenih	4563	656
III	Druge obaveze (A + B + C)		22.157
	A) Obaveze za naknade članovima U.O.		1.299
	1. obaveza za naknadu članovima U.O.	464	1.050
	2. obaveze za poreze članovima U.O.	4641	126
	3. obaveze za doprinose članovima U.O.	465	123
	B) obaveze za naknade U.O.D.		4.210
	1. obaveze za naknade U.O.D.	466	3.550
	2. obaveze za poreze za U.O.D.	467	341
	3. obaveze za doprinose za U.O.D.	468	319
	C) obaveze po osnovu obustava iz plaća	469	16.648
IV	Obaveze za PDV	470	3.334
	KRATKOROČNE OBAVEZE (I + II + III + IV)		238.882

**STRUKTURA KRATKOROČNIH FINANSIJSKIH OBAVEZA
NA DAN 31.12.2013.godine**

Red. br.	NAZIV KONTA	KONTO	IZNOS u KM	% UKUPNIH OBAVEZA
I	Obaveze iz poslovanja	43	65.235	27,31
II	Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	45	148.156	62,01
III	Druge obaveze	46	22.157	9,28
IV	Obaveze za PDV	47	3.334	1,40
	UKUPNO:		238.882	100,00

3.9. PRIHODI

Prihodi, prema MRS –18, predstavljaju bruto priliv ekonomske koristi u određenom razdoblju, koji se ostvaruju iz redovnih aktivnosti pravnog lica, a koji dovode do povećanja vlastitog kapitala, osim onih povećanja koja se odnose na udjele učesnika u kapitalu.

Najznačajniji prihodi Zavoda su prihodi od djelatnosti koju Zavod obavlja i za koju je registrovan, a to su prihodi od pružanja zdravstvene zaštite.

Zavod je u aktivnosti sticanja prihoda ostvario slijedeći obim zdravstvene zaštite u periodu 01.01. do 31.12.2013. godine:

Naziv službe	Broj usluga		Indeks
	Plan I-XII/13	Ostvareno I-XII/13	
1	2	3	3:2
Služba Intervencija	7.000	5.798	82,81
Studentska služba	1.500	846	56,40
Odjeljenje higijene rada	1.800	1.975	109,72
Kabinet za psihol.ispitivanja	11.500	12.049	104,77
Služba za med. rada	21.500	17.884	83,18
Služba za mikrobiološka ispitivanja	17.000	17.776	104,56
Služba za lab.dijagnostiku	191.300	200.218	104,66
Služba za zdravs.zaštitu zuba	5.000	2.387	47,74
Konsultativno-spec.djelatnost medicine rada	111.250	121.012	108,77
UKUPNO :	367.850	379.945	103,29

U ostvarenom obimu zdravstvene zaštite obuhvaćena je i specifična zdravstvena zaštita. Njeni rezultati su slijedeći:

VRSTA USLUGE	Planirano I-XII/2013	Ostvareno I-XII/13	INDEKS
1	2	3	3:2
Prethodni pregledi	2.000	1.977	98,85
Sistematski pregledi	1.900	2.319	122,05
Periodični pregledi	3.600	4.435	123,19
Opšte ljekarsko uvjerenje	1.250	714	57,12
Sanitarni pregledi	900	950	105,56
Ljekarsko uvjerenje za vozače	2.900	3.258	112,34
Komisijiski pregled pacijenata na bolovanju preko 42 d.	17.000	15.792	92,89
Konsult.-spec.usluga medicine rada sa toksikologijom	600	2	-
Obrada za IK-a (ambulantno i stacionarno)	1.000	808	80,80
Pregled sportaša	1.900	490	25,79

Zavod je po godišnjem obračunu za 2013.godinu iskazao ukupne prihode u iznosu 2.378.273 KM i veći su u odnosu na isti period 2012.godine za 30.190 KM .Ukupni prihodi iskazani su po slijedećim vrstama:

P O Z I C I J A	31.12.2013.	31.12.2012.
POSLOVNI PRIHODI (A +B)	2.371.938	2.340.348
A) Prihodi od pruženih usluga	2.245.380	2.204.917
B) Ostali poslovni prihodi	126.558	135.431

• prihodi od zakupnine	19.440	19.440
• prihodi od donacija	86.201	69.714
• prihodi iz budžeta	20.000	45.000
• prihodi od naplate štete osigur.društva	917	1.277
C) FINANSIJSKI PRIHODI	6.335	7.735
• prihodi od kamata	6.335	7.735
UKUPNO PRIHODI : (A + B + C)	2.378.273	2.348.083

Prihod od pruženih usluga u iznosu od 2.265.373 KM , odnose se na slijedeće prihode:

STRUKTURA PRIHODA	OSTVARENO I-XII/12	PLANIRANO I-XII/13	OSTVARENO I-XII/13	INDEKS 4:2	INDEKS 4:3
1	2	3	4	4:2	4:3
Prihod od KZZO (Socijalnog)	803.408	1.055.000	927.034	115,39	87,87
- Kons.spec.zdravstvene usluge medicine rada, profesionalna patologija i toksikologija te javno zdravstvena djelatnost medicine rada	213.792	230.000	217.159	101,57	94,42
- obrada za IK-a	295.512	310.000	247.918	83,89	79,97
- kontrola bolovanja-komisija	210.347	210.000	220.242	104,70	104,88
- fizikalna rehabilitacija	-	50.000	-	-	-
- zdravstvena zaštita studenata	80.123	250.000	239.340	298,72	95,74
- zubna/refundacija protetskih usluga/	3.634	5.000	2.375	65,35	47,50
Prihod od preduzeća	933.493	955.100	845.924	90,62	88,57
Prihod od fizičkih lica	468.017	490.000	472.422	100,94	96,41
Prihod iz budžeta kantona	45.000	100.000	20.000	44,44	20,00
Prihodi od operativne aktivnosti (vrijednost pruženih usluga)	2.249.918	2.600.100	2.265.380	100,69	87,13
Prihod od zakupnine/parking, komora	19.440	20.580	19.440	100,00	94,46
Prihod po osnovu donacija, kamata i ostali prihodi	78.725	80.000	93.453	118,71	116,82
SVEUKUPNO:	2.348.083	2.700.680	2.378.273	101,29	88,06

- Prihod za period 01.01.do 31.12. 2013. godine manji je u odnosu na planirani za isti period za 11,94 %.
- Prihod od osnovne djelatnosti Zavoda iznosi 95,25% (2.265.373 : 2.378.273 KM = 95,25%) od ukupno ostvarenih prihoda i odnosi se na vrijednost pruženih usluga.
- **Prihodi od ZZO ZE-DO kantona iznose 38,98% (927.034 : 2.378.273 = 38,98%) od ukupno ostvarenih prihoda , a ostvareni su po osnovu slijedećih ugovora:**
 - Ugovora o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite u 2013.godini osiguranicima Zavoda zdravstvenog osiguranja i usluge primarne zdravstvene zaštite u formi porodične medicine osiguranicima koji imaju status studenata na visokoškolskim ustanovama broj: 01-37-1286/13 od 20.02.2013 godine po kojem je Zavod pružao konsultativno – specijalističke zdravstvene usluge iz oblasti medicine rada ,profesionalne patologije i toksikologije i javno zdravstvene djelatnosti medicine rada osiguranicima ZDK. Po navedenim osnovama ostvareni su prihodi u iznosu od 217.159 KM i 239.340 KM.

- Ugovora o međusobnim odnosima u pružanju standardne medicinske obrade radi upućivanja na ocijenu radne sposobnosti broj: 01-37- 2347/13 od 29.03.2013. godine. Po ovom osnovu ostvaren je prihod 247.918 KM.
- Ugovora o načinu ocijene radne sposobnosti uslijed privremene spriječenosti za rad broj: 01-37-3840/13 od 04.06.2013. godine. Po ovom osnovu ostvaren je prihod u iznosu od 220.242 KM.
- Ostali prihodi sa Zavodom u iznosu od 2.375 KM odnose se na pružanje usluga zubne protetike.
- Prihodi od preduzeća iznose 845.924 KM ili 35,57% ($845.924 : 2.378.273 \text{ KM} = 35,57\%$) od ukupno ostvarenih prihoda, ostvareni su po ugovorima za pružanje usluga zdravstvene zaštite radnika u 2013. godini sklopljenim sa pravnim licima (privrednim i drugim subjektima). U knjigovodstvu navedeni prihodi se evidentiraju odvojeno kao prihodi od preduzeća za usluge na koje se ne obračunava PDV (730.825) i prihodi od preduzeća za pružene usluge na koje se obračunava PDV (115.099).
- Prihodi od građana /fizičkih lica / iznose 472.422 KM ili 19,86% ($472.422 : 2.378.273 \text{ KM} = 19,86\%$) i odnose se na prihode po osnovu pruženih zdravstvenih usluga građanima koje se naplaćuju putem blagajne. I ovi prihodi se evidentiraju kao prihodi od pruženih zdravstvenih usluga građanima na koje se ne obračunava PDV (269.034 KM) i prihodi od pruženih zdravstvenih usluga građanima na koje se obračunava PDV (203.388 KM).
- Prihodi iz budžeta ZE-DO kantona iznose 20.000 KM ili 0,84% ($20.000 : 2.378.273 \text{ KM} = 0,84\%$) i odnose na prihode koje je Zavod ostvario po osnovu odobrenog transfera – finansiranje iz budžeta za 2013. godinu po osnovu odobrenih i izvršenih programa iz oblasti javno zdravstvene djelatnosti.
- Prihodi od zakupa iznose 19.440 KM ili 0,82% ostvareni su po osnovu Ugovora o zakupu poslovnog prostora potpisanog sa Ljekarskom komorom ZE-DO kantona (4.560 KM), Ugovora o zakupu poslovnog prostora sa Udruženim samostalnim strukovnim sindikatом doktora medicine i stomatologije (2.880 KM) i ugovora o zakupu zemljišta –parking prostor JP Parking servis d.o.o. Zenica (12.000 KM).
- *Ostali prihodi* u iznosu od 93.453 KM ili 3,93% odnose se na slijedeće prihode:
 - prihodi od donacija od 86.201 KM odnose se :
na prihode po osnovu doniranih sredstava za izvršene usluge adaptacije poslovnog prostora Zavoda za studentsku ambulantu (20.268 KM), prihode po osnovu doniranih sredstava za nabavku stalnih sredstava u visini obračunate amortizacije za 2013. g na stalna sredstva nabavljena iz doniranih sredstava. (63.663 KM), prihode po osnovu postićaja za zapošljavanje (2.200 KM) i prihode po osnovu donacije za ampulirane lijekove (70,00 KM).
 - prihode od kamata po depozitima (6.335 KM).
 - Prihode od naplate štete osiguravajućeg društva (917 KM).

U narednoj tabeli upoređeni su prihodi za period 01.01 do 31.12. 2012/2013 godina .

Struktura prihoda	PRIHOD 1.01- 31.12.12	PRIHOD 1.01- 31.12.13	Mjesečni prihod		INDEKS 5:4
			2012	2013	
1	2	3	4	5	6
Zavod zdr.osiguranja ZE-DO kan.	803.408	927.034	66.951	77.253	115,39
Preduzeća	933.493	845.924	77.791	70.494	90,62

Prihod od fizičkih lica	468.017	472.422	39.002	39.368	100,94
Budžet kantona	45.000	20.000	3.750	1.666	44,43
Prihodi od zakupnine	19.440	19.440	1.620	1.620	100,00
Prihodi od kamata i ostali prihodi	78.725	93.453	6.560	7.788	118,72
UKUPNO:	2.348.083	2.378.273	195.674	198.189	101,29

3.10 RASHODI

Zavod je za 2013.godinu iskazao ukupne rashode u iznosu od 2.606.978 KM i veći su u odnosu na ukupne rashode iz 2012 .godine za 1,60%. Ukupni rashodi iskazani su po slijedećim vrstama:

STRUKTURA TROŠKOVA PO GODIŠNJEM OBRAČUNU NA DAN 31.12.2013.godine

Red. br.	NAZIV KONTA	IZNOS u KM	% UKUPNIH TROŠKOVA
I	Troškovi materijala	172.000	6,60
II	Direktni troškovi	57.812	2,22
III	Troškovi usluga	60.824	2,33
IV	Troškovi zaposlenih	2.003.568	76,85
V	Troškovi amortizacije	257.894	9,89
V	Ostali troškovi	54.880	2,11
	UKUPNO:	2.606.978	100,00

U ukupnim troškovima najveći procent učešća otpada na troškove zaposlenih 76,85% odnosno 2.003.568 KM i troškove amortizacije 257.894 ili 9,89%.

Na troškove kao i na ostvareni gubitak od 228.705 KM je uticala, između ostalog, i obračunata amortizacija za Anex "A" i "B" koji koristi Kantonalna bolnica Zenica, a koja iznosi 80.074 KM.

Struktura troškova koje je Zavod iskazao za obračunski period 2013.godine su:

VRSTA TROŠKA	Ostvareno I-XII/12	Planirano I-XII/13	Ostvareno I-XII/13	INDEKS 4:2	INDEKS 4:1
1	2	3	4	5	6
TROŠKOVI MATERIJALA					
• Hemikalije i laboratorijski materijal	29.464	30.000	29.105	98,78	97,02
• Reagensi za biohemijski analizator	4.547	11.000	12.685	278,98	115,32
• Otopine za imunohemijski analizator	41.464	55.000	54.792	132,14	99,62
• Otopine i potrošni materijal za hematol.brojač	2.774	3.000	3.614	130,28	120,47
• Materijal za toksikologiju i higijenu rada	5.368	4.500	4.108	76,53	91,29
• RTG materijal	14.112	13.000	16.593	117,58	127,64
• Stomatološki materijal	2.837	3.000	2.139	75,40	71,30
• Lijekovi i sanitetski materijal	6.071	8.500	6.513	107,28	76,62
• Kancelarijski materijal	8.988	8.500	10.791	120,06	126,95
• Kancelarijski materijal – štampani	4.576	4.500	7.901	172,66	175,58
• Obrasci za IK-a	3.846	4.000	3.077	80,01	76,93

• Ostali materijal i sitan inventar	13.699	14.000	13.179	96,20	94,14
• Čistači materijal	4.248	5.000	3.914	92,14	78,28
• Tehnički materijal	2.673	1.500	1.891	70,74	126,07
• Tekstilni materijal (zaštitni materijal)	232	1.000	1.698	731,90	169,80
UKUPNO TROŠKOVI MATERIJALA:	144.899	166.500	172.000	118,70	103,30
REŽIJSKI TROŠKOVI					
• Energija toplotna	24.564	26.000	23.452	95,47	90,20
• Energija električna	22.405	21.000	21.963	98,03	104,59
• Troškovi telefona	4.463	4.500	3.058	68,52	67,96
• Troškovi interneta	300	600	300	100,00	50,00
• Troškovi vode	2.313	2.400	2.553	110,38	106,38
• Troškovi odvoza smeća	1.540	1.200	1.680	109,09	140,00
• Benzin i ostalo	965	1.000	927	96,06	92,70
• Ostali PTT troškovi (poštarina i fah)	3.701	3.800	3.879	104,81	102,08
Ukupno direktni troškovi:	60.251	60.500	57.812	95,95	95,56
TROŠKOVI USLUGA					
• Održavanje opreme (medicinske i biro)	11.506	17.000	10.039	87,25	59,05
• Održavanje građevina	2.854	4.000	20.165	706,55	504,13
• Osiguranje imovine	3.427	5.000	3.354	97,87	67,08
• Osiguranje zaposlenih	912	1.000	797	87,39	79,70
• Obroci za bolesnike	1.543	2.000	1.858	120,41	92,90
• Usluge uvezivanja i korićenja, izrade pečata	840	1.200	1.715	204,17	142,92
• Usluge revizije	1.966	2.300	1.966	100,00	98,30
• Troškovi advokatskih usluga	728	1.000	860	118,13	86,00
• Pretplata na časopise	2.118	2.100	1.202	56,75	57,24
• Stručno usavršavanje	1.082	5.000	1.775	164,05	35,50
• Troškovi reprezentacije	671	1.000	492	73,32	49,20
• Angažman prevoz pacijenata	1.200	-	5.656	471,33	-
• Oglasi	2.358	4.000	2.855	121,08	71,38
• Usluge reklame	-	1.000	500	-	50,00
• Bankarske usluge –platni promet	1.747	2.000	1.915	109,62	95,75
• Protupožarna zaštita	-	1.000	0,00	-	-
• Domena za web stranicu	160	160	160	100,00	100,00
• Ispitivanje zaštite od dodirnog napona	453	600	893	197,13	148,83
• Očitavanje TDL i pregled zaštite od zračenja	492	1.000	1.355	275,41	135,50
• Ostali troškovi	796	2.000	3.267	410,43	163,35
Ukupno troškovi usluga	34.853	53.360	60.824	178,24	113,99
UKUPNO TROŠKOVI NABAVE:	240.003	280.360	290.636	121,47	103,67
TROŠKOVI ZAPOSLENIH					
• Plaće	1.713.043	1.763.200	1.763.691	102,96	100,03
• Topli obrok	132.660	150.000	141.888	106,96	94,59
• Naknada za prevoz radnika na posao	5.885	5.500	6.417	19,04	116,67
• Naknada za odvojeni život	8.737	3.000	-	-	-

• Naknada za odlazak u penziju	7.466	7.000	10.095	135,21	144,21
• Naknada za pomoć u slučaju smrti	-	3.000	-	-	-
• Naknada za specijalizante	10.683	4.000	1.000	9,36	25,00
• Naknada za pripravnike - volontere	154	400	-	-	-
UKUPNO PLAĆE I NAKNADE ZAPOSLENIH:	1.878.628	1.936.100	1.923.091	102,37	99,33
OSTALI TROŠKOVI ZAPOSLENIH					
• Angažman vanjskih saradnika-specijalisti / U.O.D./	81.605	50.000	62.514	76,61	125,03
• Upravni odbor	16.396	16.000	15.829	96,54	98,93
• Troškovi prevoza /službeni put/	454	1.500	1.020	224,67	68,00
• Dnevnice za službena putovanja	89	800	1.114	1.251,69	139,25
UKUPNO OSTALI TROŠKOVI ZAPOSLENIH	98.544	68.300	80.477	-81,67	117,83
OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA					
• Zdravstvene usluge drugih zdrav. ustan.	47.554	51.000	11.826	24,87	23,19
• Administrativne i druge takse	1.482	1.800	2.194	148,04	121,89
• Troškovi amortizacije	253.143	320.000	257.894	101,88	80,59
• Troškovi KN	1.356	1.356	1.351	99,63	99,63
• Troškovi KGZ	1.764	1.764	1.764	100,00	100,00
• Troškovi srazmjernog PDV-a	33.562	40.000	37.745	112,46	94,36
UKUPNO OSTALI TROŠKOVI	338.861	415.920	312.774	92,10	75,20
UKUPNO TROŠKOVI:	2.556.036	2.700.680	2.606.978	101,99	96,53
SVEUKUPNO TROŠKOVI :	2.556.036	2.700.680	2.606.978	101,60	96,53

U prikazanoj tabeli TROŠKOVA pod stavkom ostali troškovi usluga u iznosu od 3.267 KM, obuhvaćeni su troškovi: izrada idejnog projekta za studentsku ambulantu – 2.467 KM naknada za tendersku dokumentaciju 38 KM, te registracija auta, parking i trosak predaje periodičnog i godišnjeg obračuna u iznosu od 762 KM.

Troškovi amortizacije sastoje se od:

Red. br.	Amortizacija	Iznos	%
1.	Stara zgrada	99.450	38,56
2.	Građevine- studentska i sportska ambulanta	2.339	0,91
3.	Paravod	585	0,23
4.	Aneks A	75.825	29,40
5.	Aneks B	4.249	1,65
6.	Ograda	4.537	1,76
7.	Ukupno građevine (od 1-6)	186.985	72,50
8.	Oprema	70.909	27,50
	Ukupno (7+8)	257.894	100,00

4. GOTOVINSKI TOKOVI

Gotovinski tokovi su prilivi i odlivi gotovine i ekvivalenata gotovine. Prilivi i odlivi gotovine razvrstani su na poslovne, ulagačke i finansijske aktivnosti.

Poslovne aktivnosti su glavne aktivnosti za stvaranje prihoda Zavoda (primici od pružanja usluga, isplate dobavljačima, gotovinske isplate radnicima, gotovinske isplate u skladu s ugovorima i dr.).

U izvještajnom periodu Zavod je imao poslovne i ulagačke aktivnosti.

Prilikom sastavljanja izvještaja o novčanim tokovima korištena je indirektna metoda (koja je određena MRS 7).

SASTAVLJANJE IZVJEŠTAJA

a) Utvrđivanje promjena u gotovini i ekvivalentima gotovine

Stanje gotovine 31.12. 2012.....517.357 KM

Stanje gotovine 31.12. 2013..... 213.135 KM

Smanjenje gotovine u periodu304.222 KM

Skraćeni izvještaj o gotovinskom toku

Red. br.	Gotovinski tokovi i stanja	Iznos
1.	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	-72.743
2.	Odljev novca iz ulagačkih aktivnosti	187.385
3.	Priliv novca iz finansijski aktivnosti	39.837
4.	Odljev novca iz finansijske aktivnosti	83.931
5.	Neto odliv novca iz finansijske aktivnosti (1-2+3-4)	304.222
6.	Novac na početku izvještajnog perioda	517.357
7.	Novac na kraju izvještajnog perioda	215.135
8.	Ukupni odliv novca (7-6)	302.222

5. FINANSIJSKI POKAZATELJI

5.1. Profitabilnost

Potrebne stavke bilansa uspjeha:

u KM

1.Prihod (P)	2.378.273
2.Troškovi (T)	2.606.978
3.Bruto gubitak (BG)	3.196.320
4.(Gubitak perioda) (GP)	228.705

5.2 Likvidnost

Potrebne stavke iz bilansa stanja:

u KM

1. Zalihe (Z)	23.660
2. Kupci (K)	388.120
3. Ostala potraživanja.....	3.821
4. Gotovina G	215.135
5. Tekuća sredstva (TS)	628.736
6. Tekuće obaveze (TO)	238.882

5.3. Solventnost

Potrebne stavke iz bilansa stanja su:

u KM

1. Dugoročne obaveze DO	613.765
2. Tekuće obaveze TO	238.882

3. Ukupno obaveze (1+2)	852.647
4. Upisani kapital UK	10.836.048
5. Akumulirani gubitak (BG)	3.196.320
6. Kapital (K) (4-5)	7.639.728
7. Ukupno pasiva (6+3)	8.492.375

6. OBRAZLOŽENJE ZA OSTVARENI GUBITAK U 2013.GOD.

Ostvareni gubitak je posljedica niza faktora koji su jednim dijelom bili naglašeni i u prethodnim izvještajima:

1.Izvori finansiranja tj.planirani prihod za 2013.godinu nije ostvaren na slijedećim segmentima:

1.1.Iz sredstava Budžeta ZE-DO kantona, za finansiranje Programa javnozdravstvene djelatnosti medicine rada Zavod,za period 01.01. do 31.12.2013. godine nije ostvario planirani transfer u iznosu od 50.000 KM, obzirom da je izvršen rebalans,a njime sniženje transfera na 20.000KM.

Napominjemo da je za obavljanje javno zdravstvene djelatnosti medicine rada na području ZE-DO kantona gdje je tokom 2013.godine broj zaposlenih bio 68.065, potrebno bilo,u skladu sa normativima/1 tim na 60.000 zaposlenih/ finansirati 1,13 radni tim i pokriti minimalne troškove na realizaciji projekata u iznosu od 108.762 KM.

Napominjemo da je jedan dio troškova,tačnije 54.381 KM pokriven sredstvima ZZO ZE-DO kantona.

Iz navedenog je vidno da segment javno zdravstvene djelatnosti medicine rada u 2013.g. nije bio pokriven u iznosu od 34.381 KM (108.762 – 74.381).

1.2.Iako su tokom 2012.goodine i početkom 2013.godine bile stvorene pretpostavke /kupovina opreme,adaptacija prostora za fizikalnu rehabilitaciju,zaposljavanje fizioterapeuta/ nije bio utvrđen-planiran transfer u Budžetu ZE-DO kantona za sportsku medicinu,što je bilo realno i opravdano za očekivati-ista stavka je bila u Planu poslovanja Zavoda(50.000 KM),.

Naime,tokom 2012.godine ZZO ZE-DO kantona je donirao sredstva u cilju otvaranja Sportske i Studentske ambulante,te nabavke nove opreme koja se trebala,u cilju ekonomskog opravdanja izvršenog ulaganja, maksimalno tj. u punom kapacitetu iskoristiti za zdravstvenu zaštitu kako sportaša,tako i studenata.

Transfer iz Budžeta ZE-DO kantona za sport nije ostvaren u 2013.godini,a time ni mogući planirani prihod, te smo u cilju uvođenja istog u Budžet ZE-DO kantona, u saradnji i dogovoru sa Ministarstvom zdravstva ZE-DO kantona,provodili niz aktivnosti koje su jednim dijelom polučile rezultatom i čiji značajniji finansijski efekat očekujemo ostvariti u 2014.godini.

Naime,Federalno ministarstvo zdravstva je krajem 2013.godine donijelo Naredbu o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u djelatnosti centra za mentalno zdravlje u zajednici, centra za fizikalnu rehabilitaciju, specifične preventivno-promotivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima i specifične zdravstvene zaštite sportista (Sl.novine F BiH, br.104/13).

1.3. Planirani prihod od ZZO za usluge obrade za IK-a u iznosu od 310.000 KM ostvaren je u iznosu od 247.918 KM ili 79,97%, obzirom na manji broj upućenih pacijenata na obradu,što je u skladu sa smanjenjem broja radnika na bolovanju preko 42 dana na području našeg kantona.

1.4.Planirani prihod od preduzeća u iznosu od 955.100KM nije ostvaren u cjelosti,tačnije 845.924 KM ili 88,57% , iz razloga sve više izražene recesije,ali i nelojalne konkurencije, zbog neuređenih odnosa, tj. neustrojene mreže ustanova specifične zdravstvene zaštite,tako da su cijene zdravstvenog pregleda radnika na tržištu ispod svih

realnih kriterija. Ova je činjenica rezultat što na tenderima javne nabavke konkurišu i ustanove koje se u cjelosti finansiraju iz sredstava ZZO ZE-DO kantona.

Istovremeno su evidentna nastojanja jednog broja poslodavaca da svoju zakonsku obavezu na segmentu specifične zdravstvene zaštite-periodičnih i sistematskih pregleda radnika prolongiraju na razne načine-odlaganjem istih do kraja kalendarske godine, poništavanjem postupaka javne nabavke, te obavljanjem pregleda u narednoj godini i slično/.

I pored navedenog, te manjeg broja objavljenih tendera javne nabavke u 2013. godini za obavljanje specifične zdravstvene zaštite, uspjeli smo dobiti većinu konkursa/natječaja javne nabavke i ostvariti značajan prihod, što smo detaljnije obrazložili u poglavlju 1.1. Djelatnost Zavoda.

Osim toga, nedovoljna je kontrola odgovornih državnih organa u kontroli obavljanja preventivne zaštite radno aktivnog stanovništva, te je neophodno uticati na nadležne inspekcije u cilju povećanja poštivanja zakonskih normi iz medicine rada od strane poslodavaca, ali i nelojalne konkurencije na tržištu. Preglede radnika na radnim mjestima sa posebnim uvjetima rada obavljaju i zdravstvene ustanove na Kantonu koje ne ispunjavaju zakonski definisane uvjete za specifičnu zdravstvenu zaštitu. O istom problemu već godinama upozoravamo/i pismeno i usmeno/ nadležno Ministarstvo zdravlja i Službu inspekcije našeg kantona, ali bez rezultata.

2. Oprema nabavljena za Sportsku ambulantu i fizikalnu rehabilitaciju, kao što smo već naveli, nije bila iskorištena za planiranu namjenu, ali je uticala na povećanje troškova amortizacije. Isti trošak iznosi 18.300 KM na godišnjem nivou.

3. Trošak amortizacije u 2013. godine iznosi 257.894 KM, tako da bi Zavod, bez troškova amortizacije, ostvario dobit od 29.189 KM.

Naime, negativan finansijski rezultat - gubitak u iznosu od 228.705 KM je manji od troška obračunate amortizacije.

Napominjemo da iznos amortizacije u sebi sadrži trošak amortizacije od 80.074 KM za objekte Aneks „A“ i Aneks „B“, koji bez naknade, koristi Kantonalna bolnica Zenica. Objektivno, stvarni gubitak Zavoda je 148.631 KM.

Unatoč svim naporima s naše strane koje smo poduzimali i o čemu smo izvještavali u prethodnim godišnjim izvještajima, problem amortizacije za objekte Aneks „A“ i Aneks „B“, nije u mogućnosti sama riješiti naša ustanova.

4. Krajem 2013. godine dva zaposlenika su otišla u prijevremenu penziju na lični zahtjev i istima je neplanski izvršena isplata otpremnine u iznosu 5.073 KM, dok smo, po osnovu tužbi radnika (manja satnica u odnosu na kolektivni ugovor) imali vanredan rashod u iznosu od 2.930 KM.

5. Na specijalizaciju smo krajem 2013. godine uputili dva novoprimitelna liječnika i to specijalizant za internu medicinu i ORL, dok od ranije imamo specijalizanta iz medicine rada i sportske medicine. Ulaganje u specijalizacije je trošak, koji je neophodan obzirom da na tržištu rada ne možemo naći neophodne stručnjake. Za bruto plate pomenutih specijalizanata u 2013. godini imali smo trošak u iznosu od 37.005 KM.

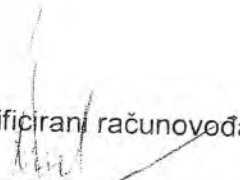
6. Zavod, prema stavu tri člana 120. Zakona o zdravstvenoj zaštiti/SI. novine Federacije BiH 46/2010/, treba da koordinira i stručno nadzire sve zdravstvene ustanove koje provode specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika na području kantona, tj da prati rad Službi medicine rada u ZE-DO kantonu.

Međutim, još uvijek nisu stvoreni uslovi da Zavod dobije ulogu, značaj i mjesto koje Zakon predviđa, i što u svakom slučaju negativno utiče na mogućnost ostvarivanja većeg prihoda.

Ovako iscrpan izvještaj trebao bi inicirati aktivnosti pomenutih subjekata i struktura koje nam mogu pomoći u prevazilaženju evidentiranih i naglašenih problema, koji utiču na poslovni rezultat Zavoda.

Zenica, 25.02.2013.godine

Certificirani računovođa

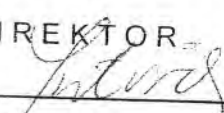

/Pojavnik Karmela /

Finansijske izvještaje sastavio/la

/ Kovacevic Dragica /

DIREKTOR

/ Prim.dr. Sajma Lutvica /

JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA
ZENICA

UPRAVNI ODBOR

Broj 926 /2014

Zenica, 27.02 2014

Na osnovu člana 21. alineja 4. Statuta JU ZAVODA ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA ZENICA, a u smislu člana 44. stav 6. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 83/09),
Upravni odbor na sjednici održanoj dana 26.02 2014. godine, donio je

O D L U K U

o utvrđivanju finansijskih izvještaja za 2013. godinu

I

Usvaja se Godišnji izvještaj o poslovanju za poslovnu 2013.godinu JU ZAVODA ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZENICA koji obuhvata : Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama u kapitalu i Bilješke uz finansijske izvještaje /obračun 01.01.-31.12.2013.godine.

II

Usvojeni Godišnji obračun o poslovanju JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU je iskazani bilans usaglašenog knjigovodstvenog stanja poslovanja za 2013. godinu.

III

Iskazani bilans usaglašenog knjigovodstvenog stanja poslovanja za 2013. godinu biće dostavljen poslovnici AFIP-a, odnosno FIP-a u zakonskom roku.

IV

Zadužuje se Služba za ekonomsko, komercijalno i finansijsko poslovanje da postupi po usvojenom završnom računu za 2013. godinu u skladu sa važećim propisima.

V

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

CO: 1 x Služba za ek.kom.poslove
1 x Direktor
1 x Zapisnik U.O.
1 x a/a

Kačič dr Muris, klinički toksikolog
spec.med.rada

JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA
ZENICA

BULEVAR KRALJA TVRTKA I br 4

ID broj 4218273550003

Broj: *KS*

Mjesto i datum: Zenica, *28.02*/2014.godine

AFIP d.d. Sarajevo
Poslovnica Zenica

Na osnovu člana 58. Statuta JU ZAVODA ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZENICA, a u smislu člana 44. stav 6. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 83/09), *Upravni odbor* donosi

ODLUKU

o prijedlogu pokrića gubitka za 2013.godinu

I

Isključivo za potrebe predaje finansijskih izvještaja za 2013. godinu ovlaštenoj instituciji u smislu člana 44. stav 6. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, *Upravni odbor* donosi prijedlog da se gubitak (odnosno višak rashoda) za 2013. godinu u iznosu od **228.705 KM**, iskazuje kao

- nepokriveni gubitak **228.705 KM**

II

Konačnu odluku o pokriću i izvorima pokrića gubitka za 2013. godinu donijeće Vlada ZE-DO kantona u skladu sa Statutom JU ZAVODA ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA ZENICA.

III

Sastavni dio Odluke je Obrazloženje o prijedlogu pokrića gubitka za 2013.godinu.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostavljeno:

1x AFIP

1x Vlada ZE-DO kantona

1x Direktor JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA

1x Služba za ekon.kom.poslovanje

1x Zapisnik U.O.

UPRAVNI ODBOR
PREDSJEDNIK

Karić dr Muris, klinički toksikolog
spec.med.rada

JU ZAVOD ZA MEDICINU I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA

UPRAVNI ODBOR

Broj: 922/14.
Zenica, 26.02.2014.godine

Na osnovu člana 21. Statuta Kantonalnog zavoda za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica, Upravni odbor Kantonalnog zavoda za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica, na sjednici održanoj dana 26.02.2014.godine, donio je

ZAKLJUČAK

I

Konstatovano je da trošak amortizacije Kantonalnog zavoda za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica u 2013.godini iznosi 257.894,00 KM, tako da bi Zavod, bez troškova amortizacije, ostvario dobit od 29.189,00 KM.

Negativan finansijski rezultat – gubitak u iznosu od 228.705,00 KM je manji od troška obračunate amortizacije.

Iznos amortizacije u sebi sadrži trošak amortizacije od 80.074,00 KM za objekte Anaks „A“ i Aneks „B“, koji bez naknade, već godinama koristi Kantonalna bolnica Zenica. **Objektivno stvarni gubitak Zavoda je 148.631,00 KM.**

Unatoč svim naporima s naše strane koje smo poduzimali i o čemu smo izvijestavali u prethodnim godišnjim izvještajima, problem amortizacije za objekte Aneks „A“ i Aneks „B“, nije u mogućnosti sama riješiti naša ustanova.

II

Za prevazilaženje navedenog problema ponovo inicirati rješenje istog na kantonalnom nivou.

III

Ova zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA
Karić dr Muris, spec. medicine rada
klinički toksikolog

Dostavljeno:

1x Ministarstvu zdravstva Ze-do kantona

1x Zavodu zdravstvenog osiguranja Ze-do kantona

1x Zapisnik U.O.

1x a/a

IZVJEŠTAJ
0 REALIZACIJI PROGRAMSKIH ZADATAKA ZAVODA ZA MEDICINU
RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA
ZA PERIOD 01.01. DO 31.12.2013. GODINE

I UVOD

Na osnovu pružene zdravstvene zaštite Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica /u daljem tekstu Zavod/je u periodu 01.01. do 31.12.2013. godine ostvario slijedeći prihod:

STRUKTURA PRIHODA	PLANIRANO I-XII/13	OSTVARENO I-XII/13	INDEKS
1	2	3	4 /3:2/
Prihod od KZZO (Socijalnog)	1.055.000	927.034	87,87
Kons.spec.zdravstvene usluge medicine rada, profesionalna patologija, toksikologija, javno-zdravstvena djelatnost medicine rada te porodične medicine/studentiska ambulanta	530.000	450.289	84,96
obrada za IK-a	310.000	247.918	79,97
kontrola bolovanja - komisija	210.000	220.242	104,88
zubna/refundacija protetskih usluga/	5.000	2.375	47,50
sistematski pregledi	-	6.210	-
Prihod od preduzeća	955.100	845.924	88,57
Prihod od fizičkih lica	490.000	472.422	96,41
Prihod iz budžeta kantona	100.000	20.000	20,00
Prihodi od operativne aktivnosti (vrijednost pruženih usluga)	2.600.100	2.265.380	87,13
Prihod od zakupnine/parking,komora/	20.580	19.440	94,46
Prihodi po osnovu donacija,kamata i ostali prihodi	80.000	93.453	116,82
SVEUKUPNO:	2.700.680	2.378.273	88,06

Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu poslovnu 2013.godinu završio je sa **gubikom u iznosu od 228.075 KM**, što je rezultat većih rashoda u odnosu na ostvareni prihod,i isto je vidno iz narednog pregleda:

VRSTA TROŠKA	Planirano I-XII/13	Ostvareno I-XII/13	INDEKS 3:2
1	2	3	4
Ukupno troškovi materijala	166.500	172.000	103,30
Ukupno direktni troškovi	60.500	57.812	95,56
Ukupno troškovi usluga	53.360	60.824	113,99
Ukupni troškovi nabave	280.360	290.636	103,67
Ukupno plaće i naknade zaposlenih	1.936.100	1.923.091	99,33
Ukupno ostali troškovi zaposlenih	68.300	80.477	117,83
Ukupno ostali troškovi	415.920	312.774	75,20
UKUPNO TROŠKOVI:	2.700.680	2.606.978	96,53

OBRAZLOŽENJE ZA OSTVARENI GUBITAK U 2013.GOD.

Finansijski rezultat za 2013. godinu u toku obračunskog perioda (01.01-31.12.2013. godine) utvrđen je na osnovu ostvarenih prihoda i rashoda. Zavod je ostvario prihod od 2.378.273 KM, a rashod 2.606.978 KM. Razlika između prihoda i rashoda predstavlja negativan finansijski rezultat - gubitak u iznosu od 228.705 KM.

Ostvareni gubitak je posljedica niza faktora koji su jednim dijelom bili naglašeni i u prethodnim izvještajima:

1.Izvori finansiranja tj.planirani prihod za 2013.godinu nije ostvaren na slijedećim segmentima:

1.1.Iz sredstava Budžeta ZE-DO kantona, za finansiranje Programa javnozdravstvene djelatnosti medicine rada Zavod, za period 01.01. do 31.12.2013. godine nije ostvario planirani transfer u iznosu od 50.000 KM, obzirom da je izvršen rebalans, a njime sniženje transfera na 20.000KM.

Napominjemo da je za obavljanje javno zdravstvene djelatnosti medicine rada na području ZE-DO kantona gdje je tokom 2013.godine broj zaposlenih bio 68.065, potrebno bilo, u skladu sa normativima/1 tim na 60.000 zaposlenih/ finansirati 1,13 radni tim i pokriti minimalne troškove na realizaciji projekata u iznosu od 108.762 KM.

Napominjemo da je jedan dio troškova, tačnije 54.381 KM pokriven sredstvima ZZO ZE-DO kantona.

Iz navedenog je vidno da segment javno zdravstvene djelatnosti medicine rada u 2013.g. nije bio pokriven u iznosu od 34.381 KM (108.762 – 74.381).

1.2.Iako su tokom 2012.godine i početkom 2013.godine bile stvorene pretpostavke /kupovina opreme, adaptacija prostora za fizikalnu rehabilitaciju, zaposljavanje fizioterapeuta/ nije bio utvrđen-planiran transfer u Budžetu ZE-DO kantona za sportsku medicinu, što je bilo realno i opravdano za očekivati-ista stavka je bila u Planu poslovanja Zavoda (50.000 KM).

Naime, tokom 2012.godine ZZO ZE-DO kantona je donirao sredstva u cilju otvaranja Sportske i Studentske ambulate, te nabavke nove opreme koja se trebala, u cilju ekonomskog opravdanja izvršenog ulaganja, maksimalno tj. u punom kapacitetu iskoristiti za zdravstvenu zaštitu kako sportaša, tako i studenata.

Transfer iz Budžeta ZE-DO kantona za sport nije ostvaren u 2013.godini, a time ni mogući planirani prihod, te smo u cilju uvođenja istog u Budžet ZE-DO kantona, u saradnji i dogovoru sa Ministarstvom zdravstva ZE-DO kantona, provodili niz aktivnosti koje su jednim dijelom polučile rezultatom i čiji značajniji finansijski efekat očekujemo ostvariti u 2014.godini. Naime, Federalno ministarstvo zdravstva je krajem 2013.godine donijelo **Naredbu o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u djelatnosti centra za mentalno zdravlje u zajednici, centra za fizikalnu rehabilitaciju, specifične preventivno-promotivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima i specifične zdravstvene zaštite sportista** (Sl.novine F BiH, br.104/13).

1.3. Planirani prihod od ZZO za usluge obrade za IK-a u iznosu od 310.000 KM ostvaren je u iznosu od 247.918 KM ili 79,97%, obzirom na manji broj upućenih pacijenata na obradu, što je u skladu sa smanjenjem broja radnika na bolovanju preko 42 dana na području našeg kantona.

1.4. Planirani prihod od preduzeća u iznosu od 955.100KM nije ostvaren u cjelosti, tačnije 845.924 KM ili 88,57%, iz razloga sve više izražene recesije, ali i nelojalne konkurencije zbog neuređenih odnosa, tj. neustrojene mreže ustanova specifične zdravstvene zaštite, tako da su cijene zdravstvenog pregleda radnika na tržištu ispod svih realnih kriterija. Ova je činjenica rezultat što na tenderima javne nabavke konkurišu i ustanove koje se u cjelosti finansiraju iz sredstava ZZO ZE-DO kantona.

Istovremeno su evidentna nastojanja jednog broja poslodavaca da svoju zakonsku obavezu na segmentu specifične zdravstvene zaštite-periodičnih i sistematskih pregleda radnika

prolongiraju na razne načine-odlaganjem istih do kraja kalendarske godine,poništanjem postupaka javne nabavke,te obavljanjem pregleda u narednoj godini i slično/. I pored navedenog,te manjeg broja objavljenih tendera javne nabavke u 2013.godini za obavljanje specifične zdravstvene zaštite, uspjeli smo dobiti većinu konkursa/natječaja javne nabavke i ostvariti značajan prihod,što smo detaljnije obrazložili u poglavlju 1.1.Djelatnost Zavoda.

Osim toga,nedovoljna je kontrola odgovornih državnih organa u kontroli obavljanja preventivne zaštite radno aktivnog stanovništva, te je neophodno uticati na nadležne inspekcije u cilju povećanja poštivanja zakonskih normi iz medicine rada od strane poslodavaca, ali i nelojalne konkurencije na tržištu.Preglede radnika na radnim mjestima sa posebnim uvjetima rada obavljaju i zdravstvene ustanove na Kantonu koje ne ispunjavaju zakonski definisane uvjete za specifičnu zdravstvenu zaštitu.O istom problemu već godinama upozoravamo/i pismeno i usmeno/ nadležno Ministarstvo zdravlja i Službu inspekcije našeg kantona,ali bez rezultata.

2.Oprema nabavljena za Sportsku ambulantu i fizikalnu rehabilitaciju,kao što smo već naveli, nije bila iskorištena za planiranu namjenu, ali je uticala na povećanje troškova amortizacije.Isti trošak iznosi 18.300 KM na godišnjem nivou.

3. Trošak amortizacije u 2013.godine iznosi 257.894KM, tako da bi Zavod, bez troškova amortizacije,ostvario dobit od 29.189 KM.

Naime,negativan finansijski rezultat - gubitak u iznosu od 228.705 KM je manji od troška obračunate amortizacije.

Napominjemo da iznos amortizacije u sebi sadrži trošak amortizacije od 80.074 KM za objekte Aneks „A“ i Aneks „B“, koji bez naknade,koristi Kantonalna bolnica Zenica. Objektivno,stvarni gubitak Zavoda je 148.631 KM.

Unatoč svim naporima s naše strane koje smo poduzimali i o čemu smo izvještavali u prethodnim godišnjim izvještajima, problem amortizacije za objekte Aneks „A“ i Aneks „B“, nije u mogućnosti sama riješiti naša ustanova.

4.Krajem 2013.godine dva zaposlenika su otišla u prijevremenu penziju na lični zahtjev i istima je neplanski izvršena isplata otpremnine u iznosu 5.073 KM ,dok smo,po osnovu tužbi radnika(manja satnica u odnosu na kolektivni ugovor) imali vanredan rashod u iznosu od 2.930 KM .

5.Na specijalizaciju smo krajem 2013.godine uputili dva novoprimiteljena liječnika i to specijalizant za internu medicinu i ORL,dok od ranije imamo specijalizanta iz medicine rada i sportske medicine.Ulaganje u specijalizacije je trošak,koji je neophodan obzirom da na tržištu rada ne možemo naći neophodne stručnjake. Za bruto plate pomenutih specijalizanata u 2013.godini imali smo trošak u iznosu od 37.005 KM.

6. Zavod, prema stavu tri člana 120. Zakona o zdravstvenoj zaštiti/Sl.novine Federacije BiH 46/2010/, treba da koordinira i stručno nadzire sve zdravstvene ustanove koje provode specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika na području kantona,tj da prati rad Službi medicine rada u ZE-DO kantonu.

Međutim, još uvijek nisu stvoreni uslovi da Zavod dobije ulogu, značaj i mjesto koje Zakon predviđa, i što u svakom slučaju negativno utiče na mogućnost ostvarivanja većeg prihoda.

Ovako iscrpan izvještaj trebao bi inicirati aktivnosti pomenutih subjekata i struktura koje nam mogu pomoći u prevazilaženju evidentiranih i naglašenih problema, koji utiču na poslovni rezultat Zavoda.

II IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI DEFINISANIH PROGRAMSKIH ZADATAKA

Definisani programski zadaci nisu ostvareni u cjelosti zbog nedostatka finansijskih sredstava i nedovoljne suradnje nekih subjekata izvan Zavoda.

1. PRIKUPLJANJE I OBRADA STATISTIČKIH PODATAKA O ABSENTIZMU NA NIVOU ZE-DO KANTONA U SARADNJI SA KZZO

Uvijek aktuelan i društveno veoma važan problem bolovanja na nivou ZE-DO kantona počev od 2007. prati se informatički preko Kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja ZE-DO kantona i Zavoda za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica.

Na osnovu ugovora Zavoda i Zavoda zdravstvenog osiguranja ZE-DO Kantona i u 2013. godini vršila se *komisijska ocjena radne sposobnosti usljed privremene spriječenosti za rad preko 42 dana*.

U periodu od 01.01.2013.-31.12.2013. godine Komisija za kontrolu privremene spriječenosti za rad preko 42 dana imala je 17.945 posjeta u cilju kontrole bolovanja, te u istom periodu zaključila 3.717 bolovanja.

Detaljan godišnji izvještaj o radu Komisije za kontrolu privremene spriječenosti za rad preko 42 dana dostavljamo u prilogu./prilog broj 1/

2. PRIKUPLJANJE I OBRADA STATISTIČKIH PODATAKA O ABSENTIZMU U PERIODU OBRADE ZA IK

Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu je kadrovski i tehnički osposobljen za funkcionalnu dijagnostičku obradu i ocjenu radne sposobnosti radi upućivanja na IPK-a (izuzev CT i MRI), a od 2005. godine stacionarnim načinom obrade pružena je mogućnost obrade osiguranika iz udaljenih krajeva ZE-DO kantona (Olovo, Tešanj, Breza, Vareš) i to u 2, najviše 3 dana.

Nastavljeno je kao i ranijih godina informatičko praćenje svih relevantnih podataka o osiguranicima koji se upućuju na IPK.

Važno je spomenuti i nastavak saradnje sa Službom za zapošljavanje tj. obradu i ocjenu radne sposobnosti radi upućivanja na IPK-a osiguranika Biroa sa zdravstvenim problemima u cilju rješavanja egzistencije istih. Napominjemo da je zbog nedostatka finansijskih sredstava broj obrađenih osoba znatno manji u odnosu na prethodne godine.

U prilogu je kompletan izvještaj o realizaciji ugovora sa Kantonalnim zavodom zdravstvenog osiguranja o pružanju standardne medicinske obrade radi upućivanja na ocjenu radne sposobnosti u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju radne sposobnosti i minimumu medicinske dokumentacije (Sl. novine FBiH 24/02) za 2013. godinu./prilog br.2/

3. PRAČENJE I ANALIZA FUNKCIONISANJA SLUŽBI MEDICINE RADA NA ZE-DO KANTONU

Zavod je prema čl. 120 Zakona o zdravstvenoj zaštiti/SI.novine Federacije BiH 46/2010/ Zakona o zdravstvenoj zaštiti ovlašten da prati rad Službi medicine rada na Kantonu i to obavlja preko izvještaja o radu navedenih Službi koji stižu mjesečno, te sadrže informacije o poslovanju, broju i vrsti izvršenih usluga. Međutim ***i dalje nije uspostavljena suradnja sa nekim domovima zdravlja koji odbijaju dostavljati izvještaje u Zavod/ Poliklinika Zenica, Dom zdravlja Tešanj, Dom zdravlja Zavidovići, Dom zdravlja Visoko...) i upravo je zbog nepotpune obrade pristiglih podataka nemoguće izvršiti analizu i predložiti mjere za bolji rad Službi.***

Postavlja se i dalje pitanje kontrole nad urednim medicinskim arhiviranjem medicinske dokumentacije pri izdavanju raznih ljekarskih uvjerenja i pravilnim vođenjem registra što bi utvrdilo kvalitet rada Službi i zakonitosti izdavanja uvjerenja. Primjer za takvo uređeno vođenje, arhiviranje i registraciju može biti upravo Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica, te bi odgovarajućim aktom nadležnog Ministarstva trebalo ozakoniti ovlasti Zavod na tom segmentu. Svjedoci smo da se ljekarska uvjerenja olako izdaju za rad, sud, školovanje, a u slučaju propusta to donosi nepopravljivu štetu upravo osiguraniku koji nije pravilno ocjenjen, pa onda firmi koja zaposli takvu osobu ili učeniku koji završi školu, a kasnije ne može dobiti ljekarsko uvjerenje za rad zbog propusta u nepridržavanju zakonskih propisa, pravilnika, medicinske doktrine i etike.

Realizacija projekta nije u potpunosti uspješna upravo zbog nedostaka legistative na tom području, kontrole nad drugim Službama medicine rada ZE-DO Kantona i nedostatka suradnje zbog konflikta interesa. Iz navedenih razloga kasni i standardizacija sadržaja pregleda iz ove oblasti u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima. U prilogu je nepotpun Izvještaj kao posljedica prethodno navedenih razloga.

4. IDENTIFIKACIJA I PROCJENA ŠTETNIH RIZIKA PO ZDRAVLJE NA RADNOM MJESTU

Nedjeljivi dio životne sredine je radna sredina koja obiluje nizom štetnih riziko-faktora po zdravlje ljudi. ***Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu je stručno osposobljen da radi na procjeni tih rizika preko:***

- ***Službe higijene rada,***
- ***angažmanom našeg liječnika specijaliste medicine rada sa subspecijalizacijom iz kliničke toksikologije,***
- ***podrškom našeg toksikološkog i mikrobiološkog laboratorija.***

Tokom 2013.godine uz angažman više stručnih lica na ovom segmentu urađeno je više seminarskih radova sa težištem na analizi uvjeta rada, radne sredine i utjecaja na sposobnost i prognozu zdravstvenog stanja na datom radnom mjestu, obilazaka radnog mjesta-mjerenja teških metala i plinova u namjenskoj industriji.

To su slijedeći radovi:

- 1. Buka, osvjetljenje i mikrovalovi na radnom mjestu**
- 2. Teški metali u okolišu i toksični efekt na životnu sredinu i ljudsko zdravlje**
- 3. Mjerenje koncentracija štetnih plinova u radnoj atmosferi i trovanje ugljičnim monoksidom**
- 4. Benzen-Ekspozicija i trovanje benzenom**

Primjerke nabrojanih radova dostavili smo uz polugodišnji izvještaj.

Stručna lica-diplomirani inženjer hemije i diplomirani inženjer fizike, uposlenici Službe higijene rada Zavoda, na zahtjev poslodavaca, **u skladu sa inspekcijskim zahtjevima i zakonskim obavezama, vršili su tokoma 2013. godine u više slučajeva kontrolu fizičkih i hemijskih štetnosti na radnom mjestu i u životnom okolišu.** Po svakoj konkretno obavljenoj posjeti tj. analizi sastavljen je zapisnik i dostavljen naručiocu pomenutih usluga sa ciljem poduzimanja konkretnih mjera na zaštiti radnika od štetnih rizika po zdravlje na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada.

Firme koje su zahtjevale tokom 2013. godine identifikaciju i procjenu štetnih rizika po zdravlje su:

- ArcelorMittal Zenica,
- UT Forging Cimos Novi Travnik
- Saraj-Komerc G. Vakuf, Uskoplje
- Rudnik mrkog uglja Zenica
- Cimos Zenica
- Termomatik-toplotehnik Zenica
- Kantonalna bolnica Zenica
- Vodovod i kanalizacija Zenica
- MS Production Zornik Jelah
- TKM d.o.o. Zenica
- ITC zenica
- Kovan M.I. Olovo
- Zornik, Jelah
- Delibašić poliuretani Kakanj
- Bosk-holz Begov Han, Žepče
- Ekor komerc Zenica
- Bosna med Sarajevo

dok je po nalogu inspektora mjereno nivo buke u slijedećim ugostiteljskim objektima:

- Caffé bar Hennesy Zenica,
- UR Disco klub FP Novi Šeher
- SUR Caffé bar Domino Breza,
- Kaffe bar Bonaparta Zenica,
- Disco bar Centar Usora.
- Caffé bistro "Urban" Kakanj

Napominjemo da pored navedenih mjerenja uslova rada vršimo povremeni obilazak radnih mjesta u pogonima ArcelorMittala od strane specijalista medicine rada što je bio slučaj i tokom prvog polugodišta ove godine.

Prim. dr. Sajma Lutvica aktivno učestvuje u projektu Monitoringa životne sredine grada Zenica i kontroli aerozagađenja kao član Općinske komisije za ekološku zaštitu grada Zenica, a nabavkom potrebne suvremene opreme u saradnji sa prof. Goletićem proširio se broj analiza i omogućila bolja procjena stanja zagađenja životne sredine, te time i bolji plan sanacije i aktivnosti na prevenciji eko incidenata.

Realizacija ovog projekta je kontinuiran zadatak Zavoda koji iste obavlja za svoje komitente. Ponovo napominjemo da je na nivou ZE-DO Kantona potrebna bolja i stalna saradnja svih nadležnih i zainteresiranih subjekata, te bolji inspekcijski nadzor.

5. EDUKACIJA ZDRAVSTVENIH RADNIKA

Edukacija zdravstvenih radnika mora biti kontinuirana, stručna i obavezna, propisana i od strane Ljekarske komore ZE-DO kantona i Komore zdravstvenih tehničara ZE-DO kantona. **Posebno je važno naglasiti potrebu unapređenja rada na području specifične zdravstvene zaštite koja je reorganizacijom zdravstvenog sistema, ukidanjem**

ambulanti pri firmama, te stagnacijom provođenja Zakona o zdravstvenoj zaštiti na radu izgubila vezu sa proizvodnim procesima i ljudima koji ih izvršavaju često pod posebnim uvjetima rada i bez dovoljne edukacije o vrsti štetnosti pod kojima rade i nedovoljnoj obučenosti i motiviranosti pri korištenju ličnih sredstava zaštite na radu. Postoji još uvijek nedovoljna povezanost sa ljekarima obiteljske medicine kojima je zaista potrebno više znanja iz oblasti medicine rada, posebno u vezi vođenja privremene radne nesposobnosti i povreda na radu. Često ordinarijusi iz neznanja, manje nemara nepravilno ispunjavaju ozlijeđni list, nepravilno vode dijagnoze u vezi nesreće na radu, pa tako i neopravdano bolovanje pod šiframa povrede na radu, jer nisu educirani procijeniti razliku između posljedice povrede i drugih zdravstvenih promjena, posebno kada se radi o funkcionalnoj sposobnosti kičme.

Napominjemo da Zavod i dalje ulaže u edukaciju - specijalizaciju mladih liječnika te da su specijalizacije okončali neuropsihijatar, ginekolog, klinički toksikolog, dok je na specijalizaciji iz medicine rada i sporta jedna mlada liječnica bila cijelu 2013. godinu.

Krajem 2013. godine primili smo u radni odnos dvoje mladih liječnika koji će specijalizirati Internu medicinu i ORL.

6. AKTIVNOSTI NA REGISTRACIJI PROFESIONALNIH BOLESTI I POVREDA NA RADU

Absentizam zbog povreda ima veliki socijalno ekonomski značaj po pojedinim firmama, ali i po cijelo društvo i zbog broja povreda, ali često i težih komplikacija i trajnih težih oštećenja zdravlja, ponekad i sa smrtnim ishodom.

Problem povreda na radu je kompleksan i uvijek aktuelan zbog složene etiologije i značaja po pojedince, firmu i društvo uopće. Statistička analiza povreda na radu po polu, dobi, radnom stažu, kvalifikacijama, učestalosti, prema satu, danima u sedmici, mjesecima, radnom stažu, lokalizaciji povreda, prirodi povreda, načinu nastajanja, težini i izvorima povređivanja, trebala bi omogućiti identifikaciju najčešćih izvora i uzroka povređivanja, te time biti i putokaz za prevenciju.

I dalje ostaje **problem suradnje sa ljekarima obiteljske medicine koji nisu dovoljno educirani za te oblasti**, te nemajući dovoljno medicinsko znanje i propise iz te oblasti, nečitko, nepotpuno i nepravilno ispunjavaju ozlijeđne liste, koje ne mogu biti podatak za pravilnu analizu. Aktivnosti oko uniformisanja obrazaca i izvještaja o povredama na radu i prof. bolestima preuzelo je Federalno ministarstvo zdravlja u saradnji sa Javnim zdravstvom Federacije BiH, ali aktivnosti su u zaostatku i još nema Pravilnika o načinu obavljanja specifične zdravstvene zaštite, niti usklađivanja sa Međunarodnom klasifikacijom povreda na radu (KODEKS PRAKSE MORa Ženeva 1996).

Ako prihvatimo stav da se povrede na radu mogu spriječiti, iz takvog stava proizilazi i pravilno ponašanje, što je osnov prevencije.

Samo informisanje o sigurnom radu nije dovoljno, već odgajanje i obučavanje zaposlenika da je zdravlje najveća vrijednost, rad čovjekova potreba biološkog i socijalnog održavanja, te da rad ne smije biti uzrok narušenog zdravlja, izvor povreda i nezadovoljstva.

Realizacija je nedovoljna bez suradnje sa nadležnim Ministarstvom zdravlja koje bi potvrdilo ovlasti Kantonalnog zavoda za obaveznu registraciju profesionalnih bolesti i povreda na radu uz vođenje registra i analizu podataka svakih 6 mjeseci, što bi se dostavljalo firmama te Kantonalnom zavodu za javno zdravstvo radi uvida u problematiku uz prijedlog mjera prevencije.

U tom smislu je u sklopu aktivnosti izrade Akcionog plana ZE-DO kantona za period 2011.-2015. godina, KZMR-a Zenica Ministarstvu zdravstva u sklopu prioriteta 2- Razvijanje preventivnih i promotivnih programa u skladu sa zdravstvenim stanjem stanovništva predložio aktivnosti:

- **formiranja Registra profesionalnih oboljenja**
- **formiranje Registra povreda na radu**

u cilju formiranja jedinstvene baze podataka profesionalnih oboljenja, odnosno povreda na radu.

7. PROFESIONALNA ORJENTACIJA I NOVA ZANIMANJA I TEHNOLOGIJE RADA

Moramo naglasiti da je nedovoljno shvaćena važnost pravilne profesionalne orijentacije i selekcije u našoj društvenoj zajednici i najveće posljedice imaju mladi koji po završetku školovanja, **nepravilno profesionalno usmjereni**, imaju problema kod prethodnih ljezerskih pregleda pri zapošljavanju, a i kasnije profesionalna orijentacija takvih učenika je otežana.

U više navrata pri kontaktu sa predstavnicima **Ministarstva obrazovanja upozoravali smo na neophodnost uvođenja ljezerskog pregleda prije upisa u škole za proizvodna zanimanja i za poslove koje će obavljati kada se školuje pod posebnim uvjetima rada**, kao što su to npr. profesionalni vozači, informatičari, a često im vidne sposobnosti nisu u skladu sa propisima za profesiju.

Realizacija projekta nije uspjela i nije uveden-definisan minimalni sadržaj ljezerskog pregleda pri upisu za zanimanja na radnim mjestima pod posebnim uvjetima rada.

Izgovor za navedeni propust je nedostatak finansijskih sredstava kako u Budžetu tako i u obiteljima koje bi eventualno same finansirale predmetni pregled.

Naše mišljenje da je u pitanju neprepoznavanje važnosti pravilne usklađenosti psihofizičkih sposobnosti učenika za buduća zanimanja.

8. PROMOCIJA ZDRAVLJA-ZDRAVSTVENI ODGOJ

Promocija zdravlja-zdravstveni odgoj je neodvojivi dio svakodnevnih radnih zadataka svakog ljezara, a posebno specijalista medicine rada i vrši se svakodnevno prilikom svakog pregleda osiguranika sa posebnim naglaskom na upoznavanju radnika koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada-na štetu rizika po zdravlje i sigurnosti na radu.

To je posebno sprovedeno kod radnika ArcelorMittala gdje i sama firma mnogo ulaže u zaštitu na radu. Tako su, povodom Dana zaštite na radu u više navrata tijekom 2013. godine, zdravstveni radnici Zavoda, organizovali akciju mjerenja krvnog pritiska.

Zavod je u toku 2013. godine obavio preventivne /periodične i sistematske/ **preglede zaposlenika niz velikih i manjih firmi tj. preduzeća**. Posebno naglašavamo dobru realizaciju usluga sa slijedećim firmama:

ArcelorMittal Zenica, Fuel Boss, RM-LH Zenica, Vodovod i kanalizacija, Ministarstvo za obrazovanje nauku i kulturu, Grijanje d.o.o. Zenica, ITC Zenica, Cimos TMD Casting Zenica, Termomatik d.o.o. Zenica, Termomatik-toplotehnika d.o.o. Zenica, Almy d.o.o. Zenica, Almy transport d.o.o. Alba d.o.o. Zenica, Prograd Žepče, NLB Tuzlanska banka-filijala Zenica, Geosonda Zenica, Održavanje sportskih terena, Zenel d.o.o., Pero d.o.o. Zenica, INA-Holdina, Energopetrol, Željezara Zenica i niz drugih manjih preduzeća.

Značajna je poslovna saradnja sa firmama izvan Zenice, pa i iz drugih kantona:

Natron Hayat Maglaj, Tom Uskoplje Gornji Vakuf, Cibos Iljaš, Ahsun Iljaš, Bogner Edelstahl Vitez, Gudelj d.o.o. Vitez PC 96, Prograd Žepče, Orman Kiseljak, FIS Vitez, Nestro petrol Busovača, Tamex Busovača i niz drugih drugi.

Na bazi ugovora potpisanih po provođenju procedure javne nabavke tokom 2013.g. obavljani su zdravstveni pregledi uposlenika slijedećih firmi:

- Federalna uprava civilne zaštite Sarajevo,

- Ministarstvo obrane BiH
- JP Elektroprivreda BiH Elektrodistribucija Zenica
- JP Elektroprivreda HZ HB Mostar
- JP Elektroprivreda BiH Termoelektrana Kakanj,
- BH Telecom DD Sarajevo, Direkcija Zenica
- Kantonalna bolnica Zenica
- JP Željeznice federacije BiH Sarajevo
- ZD Rudnici Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo -RMU Kakanj
- Dom i porodica Zenica.

Iza svakog pregleda poslan je i individualni izvještaj ZP2 obrazac sa ocjenom radne sposobnosti i prijedlogom preventivnih mjera za unapređenje zdravstva i kolektivni/zbirni/ izvještaj za firmu sa istim podacima.

Naši liječnici medicine rada su imali aktivno prisustvo na „Dvanaestom kongresu medicine rada sa međunarodnim učešćem“ koji je održan od 25.-28. septembra 2013.godine u Srbiji/na Zlatiboru.

Tom prilikom prezentirali su rad na temu **“Analiza zdravstvenog stanja zaposlenih u Elektroprivredi Distribucija Novi Travnik „**

Isti dostavljamo u prilogu.

9. OSPOSOBLJAVANJE ZAPOSLENIKA ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI

Upravo zbog velikog broja nesreća na radu, te zakonski propisane odgovornosti zaposlenika iz oblasti zaštite na radu, potrebno je da zaposlenici poznaju postupak pružanja prve pomoći unesrećenima.

Aktivnosti na tom području se nezamjenjive pri svim obukama zaštite na radu radi osposobljavanja zaposlenika da adekvatno i blagovremeno pruže prvu pomoć, posebno otkada su ukinute radničke ambulante pri firmama, povećan obim obaveza hitne medicinske pomoći. Ujedno veoma je važno i stalno razvijanje pozitivnog stava o spremnosti da se pruži pomoć drugome.

Tokom 2013.godine vršena je edukacija za pružanje pomoći zaposlenika iz firme Unisan.

III REKAPITULACIJA TROŠKOVA PROJEKATA- ZE-DO KANTON

Doznačena sredstva iz Budžeta ZE-DO kantona za 2013.godine utrošena su na slijedeći način:

VRSTA TROŠKOVA	IZNOS /KM/
Bruto primanje zaposlenih	18.200
Angažman predavača	-
Troškovi tehničke realizacije programa	300
Troškovi grafičke pripreme, štampanje i distribucija	50
Nabavka opreme i usluga(procjena)	-
Poslovi pod ugovorom (vanjski saradnici)	-
Zajednički troškovi	650
Troškovi zajedničkih službi	800
Troškovi stručnog osposobljenog osoblja	-
Ostali neplanirani troškovi	-
UKUPNO	20.000

Iz sredstava Budžeta ZE-DO kantona, za finansiranje Programa javnozdravstvene djelatnosti medicine rada Zavod, za period 01.01. do 31.12.2013. godine nije ostvario planirani transfer u iznosu od 50.000 KM, obzirom da je izvršen rebalans, a njime sniženje transfera na 20.000KM.

Napominjemo da je za obavljanje javno zdravstvene djelatnosti medicine rada na području ZE-DO kantona gdje je tokom 2013.godine broj zaposlenih bio 68.065, potrebno bilo, u skladu sa normativima/1 tim na 60.000 zaposlenih/ finansirati 1,13 radni tim i pokriti minimalne troškove na realizaciji projekata u iznosu od 108.762 KM.

Napominjemo da je jedan dio troškova, tačnije 54.381 KM pokriven sredstvima ZZO ZE-DO kantona.

Iz navedenog je vidno da segment javno zdravstvene djelatnosti medicine rada u 2013.g. nije bio pokriven u iznosu od 34.381 KM (108.762 – 74.381).

Imajući u vidu mogućnosti naše ustanove smatramo da je i u interesu ZE-DO kantona aktivnije uključivanje Zavoda.

Za isto bi bila neophodna:

- finansijska podrška u znatno većem obimu od dosadašnje,
- uključenje drugih subjekata/Domovi zdravlja tj. njihove službe medicine rada/ koji svojim redovnim aktivnostima mogu dati veći doprinos na javno-zdravstvenoj zaštiti.

Samim tim bile bi stvorene bolje pretpostavke za obimniji, značajni i efektivniji rad naše ustanove, tj. uključenje više timova za rad na segmentu javnozdravstvene djelatnosti medicine rada.

Prilog: Kao u tekstu

Direktor

Prim.dr. Sajma Lutvica

KANTONALNI ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU
ZENICA

IZVJEŠTAJ
O RADU KOMISIJE ZA KONTROLU PRIVREMENE SPRIJEČENOSTI
ZA RAD PREKO 42 DANA ZA 2013. GODINE

U Zenici, januar 2014. godine

U skladu sa čl. 9 Ugovora o načinu ocjene radne sposobnosti, usljed privremene spriječenosti za rad preko 42 dana, br. 01-37-3840/13 od 04. 06. 2013. god., potpisanog od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja ZE-DO kantona i Kantonalnog zavoda za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica, dostavljamo Vam izvještaj o radu i rezultatima rada Komisije za kontrolu privremene spriječenosti za rad preko 42 dana za 2013. godinu.

Analiza bolovanja za 2013. godinu na dan 01.01.2014. godine

Na Komisiji za ocjenu radne sposobnosti usljed privremene spriječenosti za rad preko 42 dana tokom 2013. godine pregledano je ukupno 17945 pacijenata.

1. Osiguranici na bolovanju preko 42 dana sa 31.12.2012. i 31.12.2013. godine

2012.	1154
2013.	1187

2. Broj novootvorenih bolovanja

2012.	3765
2013.	3725

3. Povrede na radu- novootvorena bolovanja

2012.	477
2013.	424

4. Njega člana- novootvorena bolovanja

2012.	150
2013.	194

5. Ostale bolesti- novootvorena bolovanja

2012.	2738
2013.	2726

6. Rizične trudnoće- novootvorena bolovanja

2012.	400
2013.	381

7. Broj zaključenih bolovanja

2012.	3825
2013.	3717

C

C

7. Najčešće dijagnoze u ukupnom bolovanju na dan 01.01.2014. godine
Posmatrani period od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

Šifre
bolesti

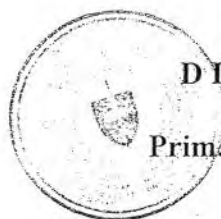
S	Povrede, trovanja i druge posljedice spoljašnjih uticaja	248
M	Oboljenja koštano mišićnog sistema i vezivnog tkiva	249
I	Oboljenja kardiovaskularnog sistema	203
F	Poremećaji ponašanja	181
C	Maligne bolesti	132
G	Oboljenja nervnog sistema	53
E	Endokrina i metabolička oboljenja	59
J	Oboljenja respiratornog sistema	53

- Analizom navedenih podataka tokom 2013. godine broj novootvorenih bolovanja je za 40 manji u odnosu na 2012. godinu.
- Broj zaključenih bolovanja u toku 2013. godine je za 108 manji u odnosu na 2012. godinu
- Rezultat toga je stanje bolovanja na dan 01.01.2014. godine 1187, što je za 33 više nego na dan 01.01.2013. godine.
- Analizom podataka najčešćih uzroka bolovanja (šifre bolesti) evidentan je porast bolovanja zbog povreda na radu za 19, kao i oboljenja lokomotornog sistema za 37 što ukazuje na potrebu jače angažovanosti Službe zaštite na radu.
- Tokom 2013. godine za IK obrađeno je ukupno 808 pacijenata.
- Na dan 06.01.2014. godine poziv na IK čeka 55 pacijenata, Rješenje IK čeka 11 pacijenata, a 120 pacijenata je cijenjeno kao- liječenje i ispitivanje nije završeno.

Problemi koji utiču na broj bolovanja preko 42 dana:

- Dugo čekanje dijagnostičkih procedura (CT, MRI, EMNG, UZ srca, ergometrija, Holter) i do 6 mjeseci.
- Dugo čekanje na konsultativne i kontrolne specijalističke preglede u DZ i KB.
- Dugo čekanje na fizikalni tretman i rehabilitaciju.
- Broj pacijenata koji su na IK cijenjeni kao- liječenje i ispitivanje nije završeno.

S poštovanjem.

DIREKTOR :

Prim. dr. Sajma Lutvica

Statistika broja obrazaca ocjene radne sposobnosti

za period : 01.01.2013 - 31.12.2013

K.b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	1.177
2	0002	JZU DOBOJ-JUG	134
3	0003	DZ KAKANJ	1.954
4	0004	DZ MACLAI	691
5	0005	DZ OLOVO	416
6	0006	DZ TEŠANJ	1.331
7	0007	DZ USORA	115
8	0008	DZ VAREŠ	253
9	0009	DZ VISOKO	2.353
10	0010	DZ ZAVIDOVICI	1.559
11	0011	DZ ZENICA	7.054
12	0012	DZ ŽEPČE	828
13	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	58
14	0016	ZAVOD ZA ZDR.ZAŠT.RAD. U SAOB.SARAJEVO	22
Ukupno obrazaca			17.945

5
LIDECIJE
NDE ZARČENO

Osiguranci na bolovanju preko 42 dana na dan 30.01.2014 i širom napomene: 5
sa ORS obrazac iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

R.b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	2
2	0002	DZ DOBOJ-JUG	3
3	0003	DZ KAKANI	9
4	0004	DZ MAGLAI	6
5	0005	DZ OLOVO	4
6	0006	DZ TESANJ	9
7	0007	DZ USORA	2
8	0009	DZ VISOKO	19
9	0010	DZ ZAVIDOVICI	17
10	0011	DZ ZENICA	37
11	0012	DZ ZEPČE	7
Ukupno obrazaca			120

Osiguranci bili na IK i čekaju prijavu za period 01.01.2013-31.12.2013

b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	1
2	0003	DZ KARLANJ	1
3	0004	DZ MACLAJ	2
4	0006	DZ TEŠANJ	3
5	0008	DZ VAREŠ	1
6	0009	DZ VISOKO	1
7	0010	DZ ZAVIDOVICI	1
8	0011	DZ ZENICA	1
Kupno obrazaca			11

Pregled osiguranih za IK i čekaju prijavu od IK za period: 01.01.2013 - 31.12.2013

Sifra	Naziv	Broj obrazaca
0001	DZ BREŽA	0
0003	DZ KAKANI	4
0004	DZ MACLAJ	4
0006	DZ IERANI	5
0009	DZ VISOKO	7
0010	DZ ZAVILOVCI	8
0011	DZ ...	18
0012	DZ ...	3
ukupno		55

Osiguranci na bolovanju preko 42 dana na dan: 06.01.2014
sa ORS obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

bolesti: E

Sifra	Naziv	Broj obrazaca
0001	DZ BREZA	6
0003	DZ KAKANJ	6
0004	DZ MAGLAI	4
0006	DZ TEŠANJ	5
0009	DZ VISOKO	4
0010	DZ ZAVIDOVIĆI	10
0011	DZ ZENICA	24
ukupno obrazaca		59

Osiguranci na bolovanju preko 42 dana na dan: 06.01.2014

iz ORŠ obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

Šifra bolesti: I

R.b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	15
2	0002	JZU DOBOJ-JUG	2
3	0003	DZ KAKANJ	16
4	0004	DZ MAGLAI	10
5	0005	DZ OLOVO	6
6	0006	DZ TEŠANJ	21
7	0007	DZ USORA	3
8	0008	DZ VAREŠ	4
9	0009	DZ VISOKO	34
10	0010	DZ ZAVIDOVIĆI	20
11	0011	DZ ZENICA	60
12	0012	DZ ŽEPČE	10
13	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	2
Ukupno obrazaca			203

Osiguranci na bolovanju preko 42 dana na dan: 06.01.2014

na ORS obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

Šifra bolesti: M

R.b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	16
2	0002	JZU DOBOJ-JUG	2
3	0003	DZ KAKANJ	25
4	0004	DZ MAGLAI	6
5	0005	DZ OLOVO	5
6	0006	DZ TEŠANJ	27
7	0007	DZ USORA	1
8	0008	DZ VAREŠ	4
9	0009	DZ VISOKO	34
10	0010	DZ ZAVIDOVICI	17
11	0011	DZ ZENICA	98
12	0012	DZ ŽEPČE	13
13	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	1
Ukupno obrazaca			249

Osiguranci na bolovanju preko 42 dana na dan: 06.01.2014

iz ORŠ obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

(fra bolesti): F

Sl. b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	9
2	0002	JZU DOBOJ-JUG	5
3	0003	DZ KAKANJ	13
4	0004	DZ MAGLAI	5
5	0005	DZ OLOVO	3
6	0006	DZ TEŠANJ	9
7	0007	DZ USORA	1
8	0008	DZ VAREŠ	2
9	0009	DZ VISOKO	28
10	0010	DZ ZAVIDOVIĆI	26
11	0011	DZ ZENICA	72
12	0012	DZ ŽEPČE	7
13	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	1
kupno obrazaca			181

(3) LITALE
Bor 7877

41. 01. 2014

Pregled novih otvorenih bolovanja za period: 01.01.2013 - 31.12.2013

Šifra	Naziv	Broj obrazaca
0001	DZ BREZA	185
0002	JZU DOBOJ-JUG	23
0003	DZ KAKANJ	278
0004	DZ MAGLAJ	129
0005	DZ OLOVO	63
0006	DZ TEŠANJ	211
0007	DZ USORA	14
0008	DZ VAREŠ	50
0009	DZ VISOKO	366
0010	DZ ZAVIDOVICI	213
0011	DZ ZENICA	1.075
0012	DZ ZEPČE	90
0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	20
0016	ZAVOD ZA ZDR.ZAŠT.RAD. U SAOB.SARAJEVO	9
Ukupno obrazaca		2.726

Pregled novih otvorenih bolovanja za period: 01.01.2013 - 31.12.2013

br.	Sifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ DREZA	16
2	0002	IZU DOBOJ-JUG	1
3	0003	DZ KAKANJ	6
4	0004	DZ MAGLAI	9
5	0006	DZ TESANJ	4
6	0009	DZ VISOKO	36
7	0010	DZ ZAVIDOVICI	20
8	0011	DZ ZENICA	97
9	0012	DZ ZEPCE	2
10	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT MED.	3
ukupno obrazaca			194

POVRATI
NA RADU

Pregled novih otvorenih bolovanja za period: 01.01.2013 - 31.12.2013

b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	69
2	0002	JZU DOBOJ-JUG	1
3	0003	DZ KAKANJ	91
4	0004	DZ MAGLAI	15
5	0005	DZ OLOVO	9
6	0006	DZ TEŠANJ	17
7	0007	DZ USORA	1
8	0008	DZ VAREŠ	9
9	0009	DZ VISOKO	34
10	0010	DZ ZAVIDOVIĆI	22
11	0011	DZ ZENICA	139
12	0012	DZ ZEPČE	12
13	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	5
Kupno obrazaca			424

POSREDOVANJE
POSREDOVANJE
POSREDOVANJE

UKUPNO

IZVODI POSREDOVANJE POSREDOVANJE ZA PERIOD: 01.01.2013 - 31.12.2013

POSREDOVANJE	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE
POSREDOVANJE	POSREDOVANJE	POSREDOVANJE
1. 0001 DZ BREZA	281	
2. 0002 IZU DOBOI JUG	31	
3. 0003 DZ KAKANI	1391	
4. 0004 DZ MAGLAJ	1350	
5. 0005 DZ GLOVO	98	
6. 0006 DZ TESANI	232	
7. 0007 DZ USORA	18	
8. 0008 DZ VAREŠ	40	
9. 0009 DZ VISOKO	512	
10. 0010 DZ ZAVIDOVICI	281	
11. 0011 DZ ŽENICA	1308	
12. 0012 DZ ŽEPČE	119	
13. 0013 JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT MED.	29	
14. 0016 ZAVOD ZA ZDR. ZAST. RAD. U BAŠ. SARAJEVO	9	
UKUPNO POSREDOVANJE	3.726	

Osiguranci na bolovanju preko 42 dana na dan: 06.01.2014

sa ORS obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

na bolesti: C

Šifra	Naziv	Broj obrazaca
0001	DZ BREZA	5
0002	IZU DOBOJ-JUG	2
0003	DZ KAKANJ	10
0004	DZ MAGLAI	9
0005	DZ OLOVO	3
0006	DZ TEŠANJ	11
0007	DZ USORA	2
0008	DZ VAREŠ	2
0009	DZ VISOKO	18
0010	DZ ZAVIDOVIĆI	15
0011	DZ ZENICA	51
0012	DZ ŽEPČE	4
ukupno obrazaca		132

Osiguranici na bolovanju preko 42 dana na dan: 06.01.2014

sa ORS obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

fra bolesti: S

br.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	26
2	0003	DZ KAKANJ	36
3	0004	DZ MAGLAJ	8
4	0005	DZ OLOVO	8
5	0006	DZ TEŠANJ	20
6	0007	DZ USORA	3
7	0008	DZ VAREŠ	5
8	0009	DZ VISOKO	23
9	0010	DZ ZAVIDOVICI	13
10	0011	DZ ZENICA	94
11	0012	DZ ŽEPČE	12
ukupno obrazaca			248

Osiguranci na bolovanju preko 42 dana na dan: 06.01.2014

sa ORS obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

ifra bolesti: G

b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	5
2	0003	DZ KAKANJ	1
3	0004	DZ MAGLAJ	2
4	0006	DZ TEŠANJ	2
5	0008	DZ VAREŠ	1
6	0009	DZ VISOKO	4
7	0010	DZ ZAVIDOVICI	14
8	0011	DZ ZENICA	24
ukupno obrazaca			53

Osiguranci na bolovanje prema 12 dana na dan 01.01.2014
na OSZ obrascima iz perioda: 01.01.2013 - 31.12.2013

Sifra	Naziv	Broj obrazaca
0001	DZ BREZA	87
0002	JZU DOBOJ-JUG	11
0003	DZ KAKANI	111
0004	DZ MAGLAI	31
0005	DZ OLOVO	32
0006	DZ TEŠANJ	99
0007	DZ USORA	10
0008	DZ VAREŠ	18
0009	DZ VISOKO	162
0010	DZ ZAVIDOVICI	93
0011	DZ ZENICA	456
0012	DZ ZEPČE	54
0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	3
ukupno obrazaca		1.187

Prehled zaključenih bolovanja po zdravstvenim obrazacima za period: 01.01.2013 - 31.12.2013

R.b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	268
2	0002	IZ DOBOJSTVO	32
3	0003	DZ KAKANJ	414
4	0004	DZ MAGLAI	147
5	0005	DZ CLOVO	77
6	0006	DZ TEŠANJ	246
7	0007	DZ USORA	16
8	0008	DZ VAREŠ	53
9	0009	DZ VISOKO	511
10	0010	DZ ZAVIDOVICI	298
11	0011	DZ ZENICA	1.512
12	0012	DZ ZEPČE	125
13	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	16
14	0016	ZAVOD ZA ZDR.ZAST.RAD. U SAOB.SARAJEVO	2
Ukupno obrazaca			3.717

Pregled novih otvorenih bolovanja za period: 01.01.2013 - 31.12.2013

R.b.	Šifra	Naziv	Broj obrazaca
1	0001	DZ BREZA	11
2	0002	JZU DOBOJ-JUG	6
3	0003	DZ KAKANJ	16
4	0004	DZ MACLAI	3
5	0005	DZ OLOVO	6
6	0006	DZ TEŠANJ	20
7	0007	DZ USORA	3
8	0008	DZ VAREŠ	1
9	0009	DZ VISOKO	76
10	0010	DZ ZAVIDOVICI	26
11	0011	DZ ZENICA	197
12	0012	DZ ZEPČE	15
13	0013	JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORT.MED.	1
Ukupno obrazaca			381

JAVNA USTANOVA
ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU
ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

ZE - DO KANTON

N/r Direktora

ZENICA

TELEFON: POZIVNI BROJ 99 387 (0) 32

DIREKTN: 449-460

FAX: 449-468

E-mail: kzmr@bih.net.ba

www.kzmr-zdk.ba

Pdv br. 218273530003

Ident.br. 4218273550003

Por.br. 05004379

Kant. Sud Zenica 2-254

BROJ RAČUNA: 134-010-0000000896 IKB Zenica
338-900-2200157696 UCB

Broj: 242

Zenica, 15. 01. 2014. godine.

REDMET: Izvještaj o realizaciji ugovora o međusobnim odnosima o pružanju standardne medicinske obrade radi upućivanja na ocjenu radne sposobnosti za period 01. 01. – 31. 12. 2013. godine.

U skladu sa članom 9. Ugovora broj: 01-37-2347/13 od 09. 03. 2013. godine kojim se regulišu međusobni odnosi o pružanju standardne medicinske obrade radi upućivanja na ocjenu radne sposobnosti, JU Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu je obavezan da po isteku šest mjeseci pismeno izvjesti Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona o rezultatima rada i broju obrađenih osiguranih lica koja su stekla uslove za upućivanje na Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. Obzirom da se radi o kraju 2013. godine dostavljamo Vam kompletan Izvještaj.

Imajući u vidu ugovorne odredbe koji su predmet obrade /stav 2. člana 9. Ugovora/ dostavljamo Vam analitičke podatke o osiguranim licima koji su predmet obrada za IK-a.

1. **ukupan broj obrađenih pacijenata od 01. 01. do 31. 12. 2013. godine.**
2. **I kategorija invalidnosti;**
3. **II kategorija invalidnosti;**
4. **liječenje nije završeno;**
5. **invalidnost ne postoji;**
6. **ishod drugostepenog postupka;**
7. **predmet nije rješavan.**

1. TABELARNI PRIKAZ OBRADENIH PACIJENATA OD 01. 01. do 31. 12. 2013. godine

Mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	UKUPNO
Stacionarno	6	9	13	11	5	5	15	10	5	5	5	11	100
Ambulantno	80	36	55	57	85	46	75	56	68	53	48	49	708
Ukupno	86	45	68	68	90	51	90	66	73	58	53	60	808

2. TABELARNI PRIKAZ OBRADENIH I OCJENJENIH PACIJENATA NA IK-A PO MJESECIMA

Mjesec	Ukupno obrađenih	Nije ocjenjeno	Ocjenjeno	I kategorija	II kategorija	Liječenje nije završeno	Invalidnost ne postoji
Januar	86	8	78	11	32	21	12
Februar	45	4	41	4	19	8	9
Mart	68	8	60	7	30	11	11
April	68	9	59	8	27	12	11
Maj	90	11	79	10	39	20	8
Juni	51	7	44	3	23	6	12
Juli	90	6	84	11	36	19	17
August	66	14	52	4	24	17	7
Septembar	73	14	59	9	31	10	9
Oktobar	58	13	45	6	24	11	4
Novembar	53	37	16	1	8	5	2
Decembar	60	58	2	1	0	1	0
Ukupno:	808	189	619	75	293	141	102
Procenat	100%	23,49	76,61	12,12%	47,33%	22,78%	16,48%

Od **01.01.2013 do 31.12.2013.godine** u JU Zavodu za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica, ambulantno i stacionarno, **obrađeno je 808** pacijenata i upućeno na IK-a.

U skladu sa dogovorom sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Ze-Do kantona svi pacijenti su dobili uplatnicu i uplatili za ocijenu IK-a, koju su nakon toga predali u PIO zajedno sa medicinskom dokumentacijom. Ovakav postupak se provodi da bi svi pacijenti na vrijeme predali dokumentaciju i da ne bi izbjegavali predaju dokumentacije i bili neopravdano na bolovanju.

Do 31. 12. 2013. godine ocjenjeno je 619 pacijenata ili 76. 61 %,

Do 31. 12. 2013. godine nije ocjenjeno 189 pacijenata ili % 23,39, 108 pacijenata je obrađeno u zadnja tri mjeseca, a 81 pacijent je iz perioda od 01. 01.- do 30. 09. 2013. godine.

ANALIZA REZULTATA OCJENE PO KATEGORIJAMA, A U SKLADU SA MEĐUNARODNOM KLASIFIKACIJOM BOLESTI

1. I KATEGORIJA INVALIDNOSTI

Ocjenjeno je 75 pacijenata ili 12,12%

C	F	I	G	M	E	H	J	K	N
34	15	7	6	3	2	2	2	2	2
45,33%	20,00	9,33	8,00	4,00	2,67	2,67	2,67	2,67	2,67

Analiza rezultata I kategorije invalidnosti upućuje na raznovrsnu patologiju zbog koje su pacijenti na bolovanju upućeni na IK -a i ocjenjeni kao gubitak radne sposobnosti:

1. **Tumori / Maligna oboljenja (C)**, 45,33% (glio 2, pluća 3, dojka 4, uterus i cervix 4, ovari 1, prostata 1, bubrezi 2, mozak, leukemija 2, želudac 2 debelo crijevo 3, jetra 3, pankras 1)
2. **Mentalni poremećaji ponašanja (F)**, 20% (demencije 4, depresije 3, poremećaji ličnosti i retardacija 2 itd.).
3. **Oboljenje cirkulatornog sistema (I)** 9,33%(heptinsivno oboljenje srca, moždani udar, itd.).
4. **Oboljenje nervnog sistema (G)**, 8% (encefalitis, atrofija mozga, multipla skleroza, epilepsija itd)
5. **Oboljenja koštano mišićnog sistema i vezivnog tkiva (M)**, 4,%. (reumotoidni artritis, sistemski lupus , dorsopatija, itd

Ostale I kategorije otpadaju na metaboličke bolesti i komplikacije (diabetes), slabovidnost, bolesti respiratornog sistema, digestionog sistema i urinalog trakta.

2. II KATEGORIJA INVALIDNOSTI

Ocjenjeno 293 pacijenta ili 47,33 %

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	M	N	Q	ST
1	4	10	4	17	43	9	4	66	9	2	90	4	1	29
0,34	1,37	3,41	1,37	5,80	14,68	3,07	1,37	22,53	3,07	0,68	30,72	1,37	0,34	9,90

Analiza rezultata II kategorije invalidnosti ukazuje da je najveći broj obrađenih pacijenata ocjenjen II kategorijom invalidnosti.

1. **Oboljenja koštano mišićnog sistema i vezivnog tkiva (M)** 30, 72 %.(artropatije, inflamatorne artropapije; artroze, sistemsko oboljenje vezivnog tkiva, spondiloza, diskopatija, miopatija, hondropatija)
2. **Oboljenja cirkulatornog sistema (I)** 22,53 % (hipertenzija, hipertenzivna oboljenja srca, oboljenje srca, cerebrovaskularna oboljenja, oboljenja arterija i vena).
3. **Mentalni i poremećaji ponašanja (F)** 14,68 %.
4. **Povrede trovanja i druge posljedice spoljašnjih uzroka (S; T;)** 9, 90 %.
5. **Endokrina i metabolička oboljenja sa poremećajima u ishrani (E)** 5,80 (najčešće diabetes melitus i oboljenja štitne žlijezde) .

U preostaloj grupi pacijenata su: respiratnorna oboljenja, zarazna oboljenja, oboljenja genitourinarnog sistema itd.

Ovdje treba naglasiti da se radi o oboljenjima koja su kronična, i koja su već dovela do trajne promjene u zdravstvenom stanju tako da je radna sposobnost umanjena za poslove i radne zadatke koje su pacijenti do sada obavljali.

U obavezi poslodavca je da prema preostaloj radnoj sposobnosti rasporede ocjenjene pacijente na odgovarajući posao.

Posebno treba naglasiti da je visok procenat povreda (oko 10%) koje su dovele do trajne promjene u zdravstvenom stanju pacijenata. Ovaj podatak govori o problemu loših mjera zaštite na radu.

3. LIJEČENJE NIJE ZAVRŠENO

Ocjenjeno je 141 ili 22, 78 %

C	B	D	E	F	G	I	J	K	M	N	R	S
35	1	4	2	33	6	19	3	1	22	1	3	11
24,82	0,71	2,84	1,42	23,40	4,26	13,48	2,13	0,71	15,60	0,71	2,13	7,80

Analizom ovih rezultata utvrđeno je da je potreban nastavak liječenja ili ispitivanja kod 141 pacijenta ili 22,78 %.

1. **Maligno oboljenje (C)** 24,82 %
2. **Mentalni i poremećaji ponašanja (F)** 23,40%
3. **Oboljenja koštano mišićnog sistema i vezivnog tkiva (M)** 15,60%
4. **Oboljenja cirkulatornog sistema (I)** 13,48 %
5. **Povrede i trovanja (S, T)** 7,80 %

U skladu sa članom 60. ZZO pacijent koji se nalazi na bolovanju godinu dana u toku jedne godine ili u zadnje dvije godine mora se uputiti na IK-a.

Iz navedenih podataka vidimo da se u ovoj grupi ocjenjenih pacijenata radi o ozbiljnim oboljenjima: maligna, kardio-respiratorna, psihička, povrede, metabolička oboljenja (diabetes), koja zahtijevaju dugotrajno liječenje, često i preko godine dana.

Maligna oboljenja zahtijevaju operacije, kemoterapiju, dugotrajno praćenje i kontrole te je liječenje takvih pacijenata uglavnom duže od godinu dana.

Kardiovaskularna oboljenja zahtijevaju kompletnu obradu posebno koronarografiju koja se dugo čeka. Kod pacijenata koji su imali operaciju (Stent ili drugu vrstu operacije) kardiološki se prate do prve ergometrije nakon šest mjeseci, tako da i ti pacijenti često budu na bolovanju preko godinu dana.

Pacijenti koji su upućuju na IK-a zbog mentalnih oboljenja i poremećaja ponašanja (psihička oboljenja) liječe se dugo čak i više godina. Komisija obavezno insistira na hospitalnom tretmanu iako su pacijenti već tretirani hospitalno. Najčešća ocjena kod takvih pacijenata je nastavak liječenja.

Kod povreda naročito teških, koje zahtijevaju operacije dugotrajnu rehabilitaciju, banjsko liječenje, pacijenti ostaju na bolovanju preko godinu dana.

Ovdje posebno trebamo naglasiti probleme kod rehabilitacije pacijenata (fizikalna terapija) Radom na Komisiji za kontrolu bolovanja je primjećeno da se pacijenti na vrijeme ne uključuju na fizikalni tretman (prve fizikalne terapije čekaju se mjesec dana) tako da to produžava rehabilitaciju i usporava proces liječenja.

Ocjena liječenje nije završeno kod pacijenata sa diabetesom je često neopravdana . Ovdje se radi o pacijentima koji trebaju liječenje do kraja života, te se mogu ocjeniti kao II kategorija invalidnosti ili kao I kategorija invalidnosti ako su komplikacije izražene u tolikoj mjeri.

4. INVALIDNOST NE POSTOJI

Ocjenjeno 102 ili 16,48%

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	S
1	4	8	4	5	9	3	3	19	1	2	3	21	4	15
0,98	3,92	7,84	3,92	4,90	8,82	2,94	2,94	18,63	0,98	1,96	2,94	20,59	3,92	14,71

Analizom podataka ove grupe konstatuje se da je ovako ocjenjeno 102 pacijenta ili 16,48 %

1. *Oboljenja koštano –mišićnog sistema i vezivnog tkiva (M)* 220,59%
2. *Oboljenja cirkulatornog sistema (I)* 18,63%
3. *Povrede i trovanja (S,T)* 14,71 %
4. *Mentalno oboljenje i poremećaji ponašanja (F)* 8, 82 %.
5. *Maligna oboljenja (C)* 7,84 %
6. *Metaboličke bolesti (E)* 4, 90 %

Ovdje se takođe radi o kroničnim oboljenjima sa dugotrajnim bolovanjima, koje se kod ocjenjenih pacijenata često ponavlja iz godine u godinu. Ovi pacijenti su stalno po kontrolama specijalista i terapijom, ali bez pravih rezultata. Obzirom da su pacijenti često na bolovanju i objektivno imaju umanjenu radnu sposobnost za poslove koje obavljaju, postoji indikacija da se upute na IK-a i ocjenu preostale radne sposobnosti .

Ovdje treba posebno naglasiti da na konačnu ocjenu IK-a utiče neadekvatno popunjenja dokumentacija za radno mjesto, obzirom da jako malo poslodavaca ima provedena mjerenja uvjeta radne sredine i psiho fizičkih zahtjeva radnog mjesta.

5. ISHOD DRUGOSTEPENOG POSTUPKA

Do 31. 12. 2013. godine na Drugostepenoj komisiji ocijenjeno je 8 pacijenata kod tri pacijenta potvrđena je ocjena invalidnost ne postoji. Kod 5 pacijenta ocjena je izmjenjena. Jedan pacijent je dobio promjenu ocjene iz invalidnost ne postoji u I kategoriju, jedan u drugu, a kod tri je potrebno nastaviti liječenje.

6. PREDMET NIJE RIJEŠAVAN

Do 31. 12. 2013. godine nije ocijenjeno 189 pacijenata. Ovdje treba naglasiti da je 94 pacijenata obrađeno i upućeno do desetog mjeseca (januar 8, februar 4, mart 8, april 9, maj 11, juni 7, juli 6, august 14., septembar 14 i oktobar 13), a da do 31.12.2013. nisu ocijenjeni iako su predali uplatnicu i dokumentaciju uredno. Mislimo da se radi o nesređenim odnosima sa PIO, iako to ne bi trebalo uticati na ocjenu jer se ovdje traži ocjena radne stosobnosti.

Analizom kompletnih podataka o pacijentima koji su cijenjeni na IK-a možemo zaključiti da je radna populacija u našem Kantonu starija i da u skladu sa godinama boluje od kroničnih bolesti koje zahtijevaju dugotrajno liječenje, složene dijagnostičke procedure i stalni medicinski nadzor. S tim se može dovesti u vezu broj bolovanja i upućenih pacijenata na IK-a.

S poštovanjem.

U Prilogu Izvještaja:

- Pregled pokrenutih postupaka za 12 mjeseci 2013.god.
- Broj obrađenih pacijenata sa rekapitulacijom za 12 mjeseci 2013.god.
- Rekapitulacija rješenja prvostepene komisije prema danim ocjenama za 12mjeseci 2013.god.

DIREKTOR

 Prim.dr. Sajma Lutvica

Dostavljeno:

- 1 x Zavod zdravstvenog osiguranja
Ze - do kanton
- 1 x Ministarstvo zdravstva
Ze-do Kantona
- 1 x a/a

ANALIZA ZDRAVSTVENOG STANJA ZAPOSLENIH U ELEKTROPRIVREDI DISTRIBUCIJA NOVI TRAVNIK

ALMA TANKOVIĆ, FUADA SULJIĆ- BEGANOVIĆ, MIRJANA TALAJIĆ

KANTONALNI ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZENICA

S A Ž E T A K

CILJ: Cilj rada je procjena zdravstvenog stanja zaposlenih u u Elektoprivredi HZ HB Distribucija Novi Travnik ovisno o uvjetima rada, polnoj i starosnoj strukturi zaposlenih., te komparacija rezultate periodičnih pregleda obavljenih 2012. i 2013. godine.

ISPITANICI I METODE: Metod rada je retrospektivni, deskriptivni. Korišteni su rezultati nakon periodičnih zdravstvenih pregleda u periodu maj 2012 i maj 2013.godine

REZULTATI: Analiza polne strukture pokazuje da preovladava muška radna populacija . Prema starosnoj analizi vidi se da dominira radna populacija preko 40 godina do 60 godina (65% za 2012.god., i 59% za 2013.god.) a malo je zaposlenih do 30 godina (5,28% za 2012. i 7% za 2013.).

U obje grupe dominiraju kardiovaskularne bolesti (28,86% u 2012. i 18,4% u 2013.) kao i riziko faktori za ove bolesti (29,67% u 2012. i 21,02% u 2013.), zatim refrakcione anomalije (23,58% u 2012. i 25,47% u 2013.), te bolesti lokomotornog sistema (10,97% u 2012. i 17,83% u 2013.).

ZAKLJUČAK:

Treba podržati svaku akciju i napor u prihvatanju znanja, vještina i motivacija na održavanju zdravlja, vršiti i dalje redovni preventivni nadzor nad tom populacijom koja obavlja poslove pod posebnim uvjetima rada i izložena je posebnim rizicima i opasnostima na radu

KLJUČNE RIJEČI: Elektroprenos, posebni rizici po zdravlje i sigurnost na radu, muška radna populacija, zdravlje, prevencija.

UVOD

Bez električne energije nezamisliva je naša svakodnevica i budućnost. Teslin izum naizmjenične struje promijenio je svijet. O urednoj opskrbi potrošača električnom enegijom brinu se zaposleni u firmama elektrodistribucije - elektromonteri, električari, obračunski monter, pomoćni radnici, dispečeri, tehničko osoblje i menagment takvih firmi. Djelatnost prenosa električne energije, montaže, održavanja i ispitivanja elektroinstalacija , uređaja i postrojenja napona većeg od 250V može dovesti do oštećenja zdravlja zbog djelovanja različitih opasnosti pri radu i štetnosti koje mogu biti fizičke, hemijske, biološke te statodinamički i psihofiziološki naponi. To su radna mjesta sa posebnim uslovima rada i podliježu obaveznim periodičnim ljekarskim pregledima.

Fizikalne štetnosti proističu iz opasnosti dodira sa električnom strujom pod visokim naponom najčešće zbog pogrešnog postupka u radu ili dotrajalosti elektroinstalacija, zatim iz rada na visini, opasnosti od eksplozija i požara u trafo stanicama i drugdje, rizici pri upravljanju strojevima na mehanizovani pogon (dizalice, kranovi, kamioni), pri radu u

prinudnom položaju tijela i u različitim makroklimatskim uslovima (posebno ekstremne temperature u zimskom i ljetnom periodu, po snijegu, kiši, magli..).

Sve ove fizikalne štetnosti predstavljaju veliki riziko faktor za različite vrste povreda, ali isto tako i za razvoj bolesti vezanih uz rad, prvenstveno oštećenja koštano-zglobnog sistema.

Utjecaj elektromagnetnog polja(electo magnetic fields/EMF) na zdravlje ljudi se još uvijek ispituje, ali dokazano je da boravak u električnim poljima jakosti 3 kV/m do 20 kV/m , tj u magnetskim poljima jakosti 0,1 mT do 5 mT stvara induciranu struju u čovjeku od 100mA do 200 mA i struje pražnjenja. Ispituje se EMF kao uzrok dječije leukemije, neurodegenerativnih bolesti kao M.Alchaeirner, MS, ALS, tumora mozga, a uticaj na srčani pacemaker je već dokazan.

Kemijske štetnosti su prvenstveno vezane za rad u trafostanicama i izloženost trafo uljima koja služe kao izolaciona i rashladna sredstva, te njihovo toksi-ekološko djelovanje pri skladištenju ili odlaganju takvih materija.

Biološke štetnosti proističu iz rada na otvorenome, izloženosti krpeljima sa svojim opasnostima, virusima, posebno ujedi od pasa lutilica.

Ne treba zanemariti ni činjenicu da su uposleni u elektrodistribuciji na većini radnih mjesta izloženi uticaju stresa što je značajan riziko faktor za razvoj kardiovaskularnih i endokrinih bolesti.

CILJ RADA:

Cilj rada je procjena zdravstvenog stanja zaposlenih u Elektoprivredi HZ HB Distribucija Novi Travnik ovisno o uvjetima rada, polnoj i starosnoj strukturi zaposlenih, te komparacija rezultata periodičnih pregleda obavljenih 2012. i 2013. godine.

Iz takve analize o zdravstvenom stanju zaposlenih treba predložiti i mjere za zaštitu i unapređenje zdravlja zaposlenih i poboljšanje sigurnosti na radu.

METODE I MATERIJAL RADA

Metod rada je retrospektivni, epidemiološki i deskriptivni. Izvor podataka su zdravstveni kartoni periodičnih pregleda uposlenih u Elektroprivredi koji su se odazvali na periodični zdravstveni pregled u maju 2012. i maju 2013. god. u Kantonalnom zavodu za medicinu rada i sportsku medicinu Zenica. Ovi pregledi su propisani Zakonom o zaštiti na radu čl. 27 i čl.29. 2012. godine pregledano je 246, a 2013. godine 157 zaposlenika. Izvršena je analiza po polnoj, starosnoj i kvalifikacionoj strukturi, te analiza zdravstvenog stanja prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti- X revizija, i komparacija rezultata za maj 2012. i maj 2013. godine.

REZULTATI ANALIZE

2012. godine ukupno je pregledano 246 zaposlenih, a 2013.godine 157 zaposlenih

2012. god.	246 (100%)
2013. god.	157 (100%)

Značajnija razlika u broju pregledanih u 2012. postoji zbog toga što su u maju 2012. obavljeni preventivni pregledi zaposlenih i na administrativnim poslovima, od toga je bilo 47 žena.

Analiza po polnoj strukturi

	ŽENE	MUŠKARCI	UKUPNO
2012 godine	47 (19,1%)	199 (80,9%)	246 (100%)
2013.godine	1 (0,63%)	156 (99,37%)	157 (100%)

Dominira muška radna populacija što je razumljivo obzirom na uslove i zahtjeve radnih mjesta i tradiciju („muški poslovi“), a žene su na administrativnim poslovima i u upravi.

Analiza po starosnoj strukturi

	DO 29god.	30-39god.	40-49god.	50-59god	PREKO 60 god	UKUPNO
2012.godina	13 (5,28%)	63(25,61%)	87(35,36%)	74(30,08%)	9(3,65%)	246(100%)
2013.godina	11(7,0%)	46(29,2%)	50(31,85%)	43(27,4%)	7(4,46%)	157(100%)

Iz tabele se vidi da dominira radna populacija između 40 i 60 godina, a jako malo je zaposlenih do 30 godina, što nije povoljno za prosperitet firme.

Analiza po kvalifikacionoj strukturi zaposlenih

	2012 god	2013 god
ADMINISTRACJA	99(40,24%)	36(22,9%)
IZVRŠNI POSLOVI	147(59,76%)	121(77,1%)
UKUPNO	246(100%)	157(100%)

Visok je procenat administrativnih zaposlenika pregledanih u maju 2012., jer je tada na preventivni pregled upućen i dio ženske radne populacije.

Analiza zdravstvenog stanja po Međunarodnoj klasifikaciji

ŠIFRA	2012GOD	2013 GOD
A		
B	2 (0,81%)	1 (0,63%)
C		
D	5 (2,03%)	2 (1,57%)
E00 – E11	12 (4,87%)	10 (6,36%)
E66 – E80	73 (29,67%)	33 (21,02%)
F17	13 (5,28%)	8 (5,09%)
F10,F48,F32	3 (1,22%)	1 (0,63%)
G		1 (0,63%)
H00 - H59	58 (23,58%)	40 (25,47%)
H90	8 (3,25%)	13 (8,28%)
I	71 (28,86%)	29 (18,47%)
J	8 (3,25%)	6 (3,82%)
K	15 (6,09%)	10 (6,36%)
L		2 (1,57%)
M	27 (10,97%)	28 (17,83%)
N00 – N30	26 (10,57%)	5 (3,18%)
N40 – N51	7 (2,84%)	6 (3,82%)
N60 – N99	8 (3,25%)	
S, T	8 (3,25%)	10 (6,37%)
R	2 (0,81%)	6 (3,82%)
Q	2 (0,81%)	

Nakon analize dobivenih rezultata prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti, u obje analizirane skupine (2012. i 2013. god.) dominiraju bolesti KVS (I), riziko faktori za iste (E, F17, R), oftalmološke bolesti sa najvećim udjelom refrakcionih anomalija (H00- H59), te oboljenja lokomotornog sistema.

Analiza prema ocjeni radne sposobnosti

OCJENA RADNE SPOS.	2012.		2013.	
	Muški Ženski		Muški	Ženski
SPOSOBNI	178(72,35 %)	45(18,29%)	124(78,98%)	1(0,64%)
SPOSOBNI UZ OGRANIČENJE	18(7,32%)	-	21(13,38%)	-
PRIVREMENO NESPOSOBNI	2(0,81%)	1(0,40%)	5(3,18%)	-
NESPOSOBNI	-	-	1(0,64%)	-
NEZAVRŠENI	1(0,40%)	1(0,40%)	5(3,18%)	-
UKUPNO	199(80,89 %)	47(19,10%)	156(99,36%)	1(0,64%)
	246(100%)		157(100%)	

Analizom dobivenih rezultata, najveći broj pregledanih 2012. i 2013. godine, cijenjen je kao: SPOSOBNI 2012. god. 223(90,65%), a 2013. god. 125(79,62%); SPOSOBNI UZ OGRANIČENJE (bez rada na visini) 2012. god. 18(7,32%), a 2013. god. 21(13,38%); NEZAVRŠENI 2012. god. 2(0,80%), a 2013. god. 5(3,18%), što ukazuje da i pored opširnog sadržaja pregleda, kod nekih zaposlenika se nije mogla donijeti konačna ocjena radne sposobnosti bez dopunskih nalaza te su upućeni na kontrolne i dodatne pretrage.

Rezultati

2012. god., redovnom periodičnom pregledu odazvalo se 246, a 2013. god. 157 uposlenika. Rezultati su pokazali da u ovoj djelatnosti dominira muška radna populacija (2012. god. preko 80%, a 2013. god. 99,37%).

Najveći postotak zaposlenih su u dobi od 40-60 godina (2012.g. 65,44%, a 2013. 59,25%). Jako malo je zaposlenih u dobi do 30 godina (2012. 5,28%, a 2013. 7,0%), što nije povoljno za prosperitet firme.

Prema kvalifikacionoj strukturi dominiraju radnici na izvršnim poslovima (2012.god. 59,76% a 2013.god 77,1%). Nešto veći procenat administrativnih radnika 2012. god (40,24%) u odnosu na 2013. (22,9%) je zato što je te godine na pregled upućen veći broj žena koje su uglavnom na tim radnim mjestima.

Iz analize zdravstvenog stanja prema Međunarodnoj klasifikaciji dominiraju kardio vaskularne bolesti, riziko faktori za te bolesti, zatim refrakcione anomalije i bolesti lokomotornog sistema.

2012. godine vodeći su bili riziko faktori za bolesti kardiovaskularnog sistema (29,67%), a odmah ih slijede bolesti KVS (28,86%), zatim oftalmološka oboljenja sa najvećim udjelom refrakcionih anomalija (23,58%) i potom bolesti lokomotornog sistema (10,97%).

Iz rezultata za 2013. god. vodeće su refrakcione anomalije (25,47%), a kao razlog tome može biti malo veći postotak starijih od 40 godina., zatim dolaze riziko faktori odgovorni za nastanak kardiovaskularnih bolesti (21,02%), potom same kardiovaskularne bolesti (18,47%) te bolesti lokomotornog sistema (17,83%).

Uzrok takvog morbiditeta je prvenstveno starosna struktura zaposlenih i loše životne navike. Nije evidentirana neka značajnija povezanost vodećih bolesti sa uslovima i zahtjevima rada osim eventualnog utjecaja makroklimе. Međutim, postoje zakonska ograničenja za rad u nepovoljnim makroklimatskim uslovima (popravka dalekovoda na temperaturi nižoj od -18 C i većoj od 35 C u hladu, rad pri jakoj magli ako utiče na vidljivost, jakoj rosi, kiši i snijegu koji umanjuju stepen izoliranosti, uz vjetar brzine preko 60 km/sat...). Utjecaj promjenljivih makroklimatskih uslova može se umanjiti pravilnim korištenjem ličnih sredstava zaštite na radu.

Pitanje utjecaja stresa pri radu na kardiovaskularne bolesti je isto važno ali na psihološkom pregledu nije evidentirano verbaliziranje stresnih situacija, što se može objasniti time što se radi o iskusnim, adaptiranim radnicima, dobro obučanim i organiziranim.

Ostaju kao bitan razlog takvog morbiditeta ove populacije životne navike: pušenje (u radu evidentirano kao F17 samo pušenje preko 1,5 kutije cigareta dnevno), svakodnevna konzumacija pića sa niskom koncentracijom alkohola - piva (naročito ljeti), nezdrava ishrana na terenu, nekorisćena tjelesna težina i nedovoljna fizička aktivnost van posla. Sve to je već puno puta znanstveno dokazano kao najvažniji faktori rizika za nastanak kardiovaskularnih bolesti. Iako se pri svakom pregledu pokušava djelovati savjetodavno u smislu prevencije, upravo komparacija rezultata iz 2012. i 2013. godine pokazuje da ljudi teško mijenjaju svoje navike, pa makar bile i na štetu vlastitog zdravlja.

Refrakcione anomalije isto možemo povezati sa starosnom strukturom zaposlenih, a ne sa uslovima i zahtjevima rada. Na izvještajima o obavljenim periodičnim pregledima naglašavamo potrebu korištenja korekcionih pomagala.

Bolesti lokomotornog sistema su također česte kod ove populacije, što je posljedica degenerativnih procesa koji se dešavaju na zglobovima, kičmi sa procesom starenja, ali je značajan i utjecaj uslova i zahtjeva na radnom mjestu (npr. gonartroza kod elektromontera).

Moramo spomenuti i relativno visok udio diabetes mellitusa tip II (2012. 4,87%, a 2013. 5,73%), u čijem nastanku značajan udio imaju loše životne navike.

ZAKLJUČAK

1. Prema Zakonu o zaštiti na radu (čl. 27. i čl. 29.) periodični zdravstveni pregledi zaposlenih u ovoj djelatnosti obavljaju se redovito. Sadržaj periodičnog pregleda je maksimalno proširen (pored standardne laboratorije rade se i hepatogram, lipidogram, ASTO i RF test, fibrinogen i mineralogram, EKG, rtg pluća sa očitanjem, spirometrija, pregled ORL specijaliste uz ADG i VTG – selektivno za one koji radi na visini preko 3 metra, okulistički pregled, UZV abdomena, pregled psihologa, neuropsihijatra, a za žene pregled ginekologa uz PAPA test i na kraju pregled specijaliste medicine rada). Prema procjeni spec. medicine rada na osnovu anamneze i kliničkog stanja rade se i dalje specijalističke pretrage i pregledi u KANTONALNOM ZAVODU ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZENICA (rtg dijagnostika, ultrazvučna dijagnostika štitnjače, srca, dojki i slično, pregledi interniste kardiologa i gastroenterologa).
2. I pored ovako opširnog sadržaja pregleda kod nekih zaposlenika se nije mogla donijeti ocjena radne sposobnosti bez dopunskih nalaza te su upućeni na kontrolne i dodatne pretrage.
3. Vodeće dijagnoze tj. visok postotak kardiovaskularnih bolesti i riziko faktora (lipidemija, adipositas, diabetes) zahtijeva stalni nadzor nad zdravljem, ali i stalni rad na prevenciji. Iako se na svakom periodičnom pregledu djeluje savjetodavno na promjene štetnih navika, komparativni rezultati rada (2012. i 2013.) ukazuju da su potrebne jače promotivno-preventivne akcije u saradnji sa Javnim zdravstvom u smislu edukacije o štetnim navikama i njihovom utjecaju na zdravlje kroz organizovanje predavanja, plakata sa edukativnim porukama, itd.
4. Visok procenat refrakcionih anomalija u posmatranoj grupi je posljedica starosne strukture (veliki broj zaposlenih je u dobi iznad 40 god., a mali udio je zaposlenih do 30 godina). Također treba naglasiti značaj provođenja pravilne profesionalne orijentacije i selekcije pri upisu u srednju školu za zanimanja koja zahtijevaju uredan vid.
5. Tesla je donio svjetlost i toplinu u naše domove i cijeli planet svijetli, bruji i podrahtava od njegovog djela, a često zaboravljamo ljude koji nam to direktno omogućuju svojim radom i zalaganjem. Stoga je jako važno podržati svaku akciju i napor u prihvatanju znanja, vještina i motivacije u održavanju zdravlja, posebno što većina zaposlenih u ovoj djelatnosti obavljaju radne zadatke pod posebnim uvjetima rada i što su izloženi posebnim rizicima po zdravlje i sigurnost na radu.

Litetaratura

1. Zakon o zaštiti na radu (Sl. List BIH br 22/90)
2. SUPEE-Sigurnost u primjeni električne energije - doc dr sci Vitomir Komen
3. Ekološki aspekti korištenja i odlaganja trafo ulja - ing Božena Musulin
4. Tehnologija rada pod naponom
5. EPRI /ELECTRIC POWER RESEARCH INSTITUTE/ Palo Alto – EMF HEALTH ASSESSMENT AND RF SAFETY
6. EMF AT HOME: THE NATIONAL RESEARCH COUNCIL REPORT ON THE HEALTH EFFECT OF ELECTRONIC AND MAGNETIC FIELDS – PATSY W. THOMLEY

JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU MEDICINU ZE-DO KANTONA

JAVNA I UGOVORNA ZDRAVSTVENA USTANOVA
Bulevar kralja Tvrtka I br.4 – 72000 Zenica, poštanski fah 51

JU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTSKU
MEDICINU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Ulica Bulevar kralja Tvrtka I br. 4
72 000 Zenica

TELEFONI: POZIVNI BROJ 99 387 32
DIREKTNI 449-460; 449-471; FAX: 449-468
E-mail: kzmrbih.net.ba
PDV BROJ: 218273550003
IDENTIFIKACIJSKI BROJ: 4218273550003
POREZNI BROJ: 05004379
REG. BROJ: 2-254 KANTONALNI SUD ZENICA
TRANSAKCIJSKI RAČUNI: 134-010-0000000896
338-900-2200157696
Broj: _____/2014.
Zenica, 03.III.2014.

PREDMET: Zbrini izvještaj o obavljenim pregledima službi medicine rada za period 01.I.2013.-31.XII.2013.

R. br.	Naziv ustanove	Opšte ljekarsko uvjerenje	Ljek.uvjer.na rad.mj.sa poseb.uslovima rada	Sistematski	Periodični	Sanitarni	Vozači Amateri	Vozači Profesionalci
1.	DZ Breza	55	-	-	-	-	79	11
2.	DZ Kakanj	-	-	862	-	927	573	-
3.	DZ Maglaj	628	-	-	-	-	9	9
4.	DZ Olovo	504	17	-	-	90	130	15
5.	ZZMRISM ZENICA	712	1.444	2.319	4.435	950	1.887	239
6.	Ukupno:	1.899	1.461	3.181	4.435	1.967	2.678	274

*Napomena: Izvještaj nije cjelovit obzirom da sve ustanove ne dostavljaju podatke, kao što je navedeno u tekstualnom dijelu Izvještaja po Projektu br.3.